

Adang: Bible for Matthew

Formatted for Translators

©2022 Wycliffe Associates

Released under a Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License.

Bible Text: The English Unlocked Literal Bible (ULB)

©2017 Wycliffe Associates

Available at <https://bibleineverylanguage.org/translations>

The English Unlocked Literal Bible is based on the unfoldingWord® Literal Text, CC BY-SA 4.0. The original work of the unfoldingWord® Literal Text is available at <https://unfoldingword.bible/ult/>.

The ULB is licensed under the Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License.

Notes: English ULB Translation Notes

©2017 Wycliffe Associates

Available at <https://bibleineverylanguage.org/translations>

The English ULB Translation Notes is based on the unfoldingWord translationNotes, under CC BY-SA 4.0. The original unfoldingWord work is available at <https://unfoldingword.bible/utn>.

The ULB Notes is licensed under the Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License.

To view a copy of the CC BY-SA 4.0 license visit <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>

Below is a human-readable summary of (and not a substitute for) the license.

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format. Adapt — remix, transform, and build upon the material for any purpose, even commercially.

The licensor cannot revoke these freedoms as long as you follow the license terms.

Under the following conditions:

Attribution — You must attribute the work as follows: "Original work available at <https://BibleInEveryLanguage.org>."

Attribution statements in derivative works should not in any way suggest that we endorse you or your use of this work.

ShareAlike — If you remix, transform, or build upon the material, you must distribute your contributions under the same license as the original. No additional restrictions — You may not apply legal terms or technological measures that legally restrict others from doing anything the license permits.

Notices:

You do not have to comply with the license for elements of the material in the public domain or where your use is permitted by an applicable exception or limitation.

No warranties are given. The license may not give you all of the permissions necessary for your intended use. For example, other rights such as publicity, privacy, or moral rights may limit how you use the material.

Matthew

1 Safain Sahel Umateng totoh tohmow sam Yesus Kristus mimeng¹sura' Yesus Kristus, Daud O'ai, Abraham O'ai, a'fain a'hel ho umateng to'toh tohmow.²Abraham ho, Ishak o'mang, Ishak ho, Yakob O'mang, Yakob ho, Yahuda med O' diallbar ho O'mang³Yahuda ho, Peres med Zerah ho O'mang, supi O'foho Tamar. Peres ho, Hesron Omang, Hesron ho, Ram Omang.⁴Ram ho, Aminadab Omang, Aminadab ho, Nahason Omang, Nahason ho, Salmon Omang⁵Salmon ho Boas Omang, Ofo ho Rahab, Boas ho, Obed Omang, Ofo ho Rut, Obed ho, Isai Omang.⁶Isai ho, afen Daud ho Omang, Daud ho, Salomo Omang, Ofo ho Uria O Ob alofe⁷Salomo ho, Rehabeam Omang, Rehabeam ho, Abia Omang, Abia ho, Asa Omang⁸Asa ho, Yosafat Omang, Yosafat Ho, Yoram Omang, Yoram ho, Uzia Omang.⁹Uzia Ho, Yotam Omang, Yotam ho, Ahas Omang, Ahas ho, Hizkia¹⁰Hizkiaho, Manasye Omang, Manasye ho, Amon Omang, Amon ho Yosia Omang, ¹¹Yosia ho, Yekhonya Omang, med o'diall bar ara, ho araham name few Babel leam.¹²Name few Babel leam no'honi he'e, Yekhonya, Sealtiel Omang. Sealtiel ho, Zerubabel Omang. ¹³Zerubabel ho, Abihud Omang, Abihud ho, Elyakim Omang, Elyakim ho, Azor Omang ¹⁴Azhor ho, Zadok Omang, Zadok ho, akhim Omang, Akhim ho, Eliud Omang.¹⁵Eliud ho, Eleasar Omang, Eleasar ho, Matan Omang, Matan ho, Yakub Omang, ¹⁶Yakub ho, Yusuf Omang, sari Yusuf ho'oro Maria O lote. Maria Ho'oro Yesus afain, horo O'bit ho Kristus ¹⁷Honife fol heb, Abraham homi sam Daud ho homimeng samang ernu falingut, Daud homi sam few alil Babel leam ho, samang ernu falingut, few Babel leam sam Kristus homimeng ho, samang ernu falingut.Yesus Kristus Afain¹⁸Yesus Kristus Afain ho, ho'oni sel ho araham, Maria Yesus O'foho, Yusuf ho a'taain eh, sobo supi e' sari med, sara ham - ham fetang day, sobo a'hol he'e, sa Roh bolang mi sari puin, afah alo am ¹⁹sobo Yusuf ba, Maria O lote ho name abul - abul, honi'e sa Maria ho med tofang apong a'dang homi a'no' mala maniang ho, sa saain, horo he'e Yusuf ei omho, sa por - por Maria ho a'no' il fe²⁰Sobo Yusuf sarina ho'o dai u som atan eh honi he'e, sa apai mi a'hol Lahtal O Malaikat a'ramateng ubang ho; Yusuf Daud o'ai Maria ho a'med a'no o ob ho, haai baroc e; fe'de Ai ba a'ra afah mi ho Roh bolang so. ²¹Sa ai lote nu a'fain, honie a ani bit Yesus, fe'de sariso, so nameno', tofang ba doc om miho, a'no' il, a'no' luling²²Barpi ho'o ara honi puin Lahtal O'mateng pa' ba o Nabi ubang a'no' an²³E'dun ai lafat om ilnu sari puin , no' he'e, sa ai lote nu a'fain, supi a'ni bit Imanuel, O'lel honi he'e, Lahtal tara tohuil²⁴Yusuf tareh mi sahirtoho, nabafe Lahtal O'malaikat utara mateng ho Sa panen, sa Maria med a'no' so ob, ²⁵sobo sa Maria ho e ara tar nene sam sa so ailote a'fain. No' he'e Yusuf ani ubang Yesus

2 MATIUS O'SURA' ASEL MATE ALOBAANG KAAI NU SAM ERNU FALING ALO MIMENG IBING TEP O' NAME YESUS U ADA A'HOL ¹Fed Yesus a'fain Betlehem mi, mong Yudea pali' mi, e'dun, ibing tep o' name tong fed po' lol ho' Yerusalem mi. ²Supi ta'ainy, "Yahudi hinung o'afen ba dai a'fain ho a'ra taromi? Fede' o' ibing ho a'ra fed po' mi ni a'hol, honife ni ho' u ada a'hol soba ho'o." ³Afen Herodes mang naho ma'eh horo he'e o' tanut sari buir, med nameba Yerusalem miho sobarpi.⁴Horo he'e, sa imam o' kapal ernu med Sura' Taurat o' name na' hol ernu Sa ta unung. Sa Kristus a'fain elemeho u name na' hor ernuho fara ain. ⁵Name na'hol ernu a'ra mateng, "Mong Betlehem mi, Yudea pali' mi, fede' nabi o' sura' mi hul ubang ho: ⁶Ari Betlehem Yudea pali' mi, ariho e mi kaka ai name ba parenta puin Yudea pali' miho o' a'naimi nene, fede ari horo mi name parenta puin nu a'ra, honie sariso no nameno' ernuho e'puin a' tang puin.⁷No' horo he'e, Herodes por-por name ibing tepho o'lofe a'tan, sel taromi a'raham he'e, ibing mateho a'ra lel. ⁸No' he'e, sa supi a'how Betlehem leam, sa ubang ho, "Sam ai ka ai ho lap e'dun no'-no'. Mang fede i sam a'holam, honi he'e ho' nara mateng honie naridi sam u ada a'hol."⁹Supi afen ei ma eh no' horo he'e supi sam. E'dun! ibing mateba fed po' mi supi a'hol ho supi o' sepuin sam elemeha ai kaai miho mitoh. ¹⁰Ibingho supi mang dun a'hol he'e, supi apano' o'sah.¹¹Supi mid bang om lemid he'e, ai med o'fo Maria a'ra homi. Horo he'e, supi sapingfa' a'dimbut u ada a'hol. Na ernuba supi fisam ho during med puin u ada a'hol sariho: ab'ah, ti manem, fa lofang hir. ¹²Sobo apai mi name supi a'ra mateng honie, ha ai sam Herodes a'bung e', horo he'e supi sabor sobang so pali' leamho supi sebangfe lol sam.PARENTA MED, TE ENG MESIR LEAM¹³Name ibing tepho mang sabor honi he'e, apai om mi Lahtal o' malaikat sari Yusup o' petang no' he'e a'ramateng ubangho, "Ahir toh honie, ai ka ai ho med o'fo ho a'ra honie te eng Mesir leam. Sam dai hemo mi sam Na a'ra mateng amfe, fede' Herodes om ho' Aiho lap honie amine ubang eh." ¹⁴Horo he'e paka puin Yusup toh Aiho, med o'fo a'ra, supi sam let mong Mesir mi, ¹⁵supi dai hemomi sam Herodes min, honie sa fom pa'ba Lahtal bit nabi a'laiho ano' an. Sari ubangho: "Na No Ai mong Mesir miho o'lofe sabor."AIKABAR LOTEBAH BETLEHEM MIHO, NAME A'MINE OH¹⁶Herodes a'hol he'e, name ibing tep ho a'ra kalufe am, horo he'e sa a'ri ing empir, sa parenta honie aikabar mong Betlehem miba o' ur tun alo e'far name ibing tep sel bit ho a'ta ain ho amine ano' oh.¹⁷Ho'o a'ra puin nabi Yermia o' matengpa' ho a'no' an :¹⁸"Name a'mang mong Rama miho ma eh, a'hain a'fe' susa lala a'titino. Rahel so aibar u a'hain por lap sah, name a'hen a'monedi med nene fede' supi suhuin am a'ai am."PARENTA MED SABOR ISRAEL LE HO¹⁹Herodes min horo he'e, apai om mi Lahtal o' malaikat sari Yusup e'tub mong Mesir mi, ²⁰a'ra mateng ubangho, "Toh, honie aiho med o'fo a'ra honie ibor Israel leam fede' nameba aiho o' se'bur lap amine bit eh ho minam." ²¹Horo he'e, sa toh aiho med o'fo a'ra supi sabor Israel leam.²²Sobo ma eh he'e, Arkhelaus so foil parenta puin somang eleme mi, horo Yusuf baroc sam hemo leam. sobo apai mi name a'ra mateng horo, sa sam mong Galilea fe leam. ²³Yusup sam Galilea mi, no' he'e bang mate lelang lainu a'ni Nazaret homi mih tar; honi puin nabi o' mateng pa' a'no' an, sari ubangho, "Name aiho umateng, aiho Nazaret hinung'."

YOHANIS NAME AFOI EIHO FOM PA' UMATENG¹Sel ho araham Yohanes name afoi eiho, ara mong Yodea pali' o la mate la lai mi fom pa' u mateng. ²Sa ubang ho : sono' iom afom, fede'sorga bang bolang ara fanangam. ³fede' sari horo Nabi Yesaya umateng eh, ubang ho : ainu mong la mate la lai mi lofe id eh, se'bur utaro' med Lahtal ere'eng, o se'bur ho ano' mulang. ⁴Yohanis o fen ho Unta o beng, o sapiuil ho ti fah, o na'ade o seina ho kafe med fain sei. ⁵No' he e, Yerusalem o name, Yudea ei name med name ba Yordan fading tar eh ho, supi barpi Yohanis olap ho, ⁶Horo he'e, Yohanes sa Yordan mol mi supi afoil, horo he'e supi so doc tofang u mateng.⁷Sobo Yohanes edun he'e, Farisi med Saduki hinung di ho' iafoh bi' e sa afoi, horo Sa sipi ara hu'tang ubang ho, " Iri mon o di'ing o bap, ano so ino' na umang fe i Lahtal o bune hala ba ho' eh ma eh ho el te'eng ? ⁸Hunin fe pir tofang tom afom araham horo fe i panen, ⁹I ha'ai tanut mi iraham ubang ho ni bap horo ani Abraham, fede' na ira mateng ubang ho, foi bung om ho'omi, Lahtal eka'bar tofang ano' fetang med Abraham ere'eng no ! ¹⁰hunin sobo Fed ho'o, baling ti abo'oy ei ho name med ti asel arian meng oham, hunin ti ba opir eno' nene ho, name abo'oi hunie feuw afail leam. ¹¹Nari ho'o atino' sei fe puin ifoil hunin e iom afom, sobo ai ba nari tiling ho' ma ho, mi tutung kufa' nemota, o sendal puin di na panen sah. Sari ho sa roh med afai fe puin ifoil. ¹²Ba' puin na afe' atote ei ara atang mi, sa na poil eleme mi ala pa' u afe' u atote, o bolang sa med parah mi. Sobo o fah ho sa afai bang mi apeuw.

¹³YOHANES PEMBAPTIS SA YESUS AFOIL

¹⁴Sobo Yohanes ehap ubang ho : o'abulta nari ho o' ang so nafoil fe, naba ei fe nolap ho ?" ¹⁵Horo Yesus ubang ho,"Fed ho'oro sei hunin, fede' na horo ara taraham, huni sa na o no' ano' an."fe, Yohanes mang u abole. ¹⁶Mang afoil no' Yesus sei om mi sahirtoh hunin he'e, Sorga bang bolang sari during, Lahtal o Roh sano' mang fede' u'lo hunin hel Yesus tahel. ¹⁷No' he'e name amang pa' tong sorga bang bolang mi ubang ho,"Ho'oro no' ai na nona u'karang empir, med-Araham horo na u inung."

4 SETANG YESUS APATE¹Horo he e Roh bolang Yesus e puin atang puin sam mong la mate la lai mi, hunin e setang a'ri

pate. ²Sa atep dil lel mi erut dilpaka mi erut, Sa soalepang he'e Sa malihingam. ³Homi setang ho' Ari pate ubang ho:" Mang fede' ari ho Lahtal ai so hunin he e, foi nun ho'o A parenta ano' roti." ⁴Sobo Yesus o mateng pa' abor ubang ho," ara hul ol meng, roti horo solo nameno' u fetang nene, huni sobo fom pa' Lahtal at afu' mi hel horo nameno' u fetang. ⁵No' horo he e setang arasam Yerusalem o bang ado ta, ⁶no' aramateng ubang ho," Ari ho Lahtal ai so he' e, A mujhel fed' ara hul meng, Lahtal so malaikat ernu parenta supi satang pep hunine e'fa haai ufite Yesus aramateng ubang ho," foi minuta ara hul olmeng, a ha'ai o Lahtal pate e." ⁸Setang foi ara sam tong doi lafining ta, no' he e pali' mate o mura rame airnu ahow edun, ⁹no' aramateng ubang ho," barpi na meden, sobo A ne'fa fan nani utarain afoh atel fe." ¹⁰horo he'e Yesus aramateng ubang ho," Nelet nelihing setang! Ara hul olmeng, ari di o Lahtal hora E'fa fan afoh atel, fe fa horo araham E'fa fan afoh atel." ¹¹Mang horto he'e setang elet elihing, edun ema, malaikat-malaikat ernu ho' edun ah afoilYESUS GALILEA MI SO KARASANG BALETA ANO' LAME¹²Ho' araham Yesus maeh he'e Yohanes name apuin am, so horo he e sa saluil Galilea leam. ¹³Sa Nazaret mi sapor ho' Kapernaum mi, mong Zebulon med Naftali o sara ha' homi tut adita seleme med, ¹⁴hunin e' sa naba fe Nabi Yesaya u'amateng am ho ano' an : ¹⁵Zebulon med Naftali o' pali' Tiberias o se'bur mong Yordan mol den, Galilea pali' name Yahudi nene o pali' mi, ¹⁶pali' mate ba dai paka om mi satining ho, dun lel mate ahol, name bang pali' mi, med min malot o lalaman om mi ho lel mate ta po'.¹⁷Ho araham ho, Yesus fom pa' a'ainang bit ubang ho," Iom afom fede' Sorga bang bolang ara fanang am.YESUS SEKOLA AIBAR PIRUT SOTUR OLOFE¹⁸ho araham Yesus pong Galilea tut ta lame eh, Sa dun he'e name di'ail pir alo sariho Simon name ubang Petrus, med o di'ail Anderias, dalang few eh fede' supi ho dalang few o name. ¹⁹Hore he'e Yesus supi aramateng : " Mae nata'ain Na ino' nameno' o dalang few." ²⁰Mang horo supi so dalang med meng supi fa Ata'ain.²¹Supi foi lame faeh sa dun he'e, name diail beng pir alo, sariho Yakobus, Zabedeus o'ail med o di'ail Yohanes supi somang Zabedeus ho ara pelang om mi so dalang nun ho ano' no' eh. Horo sa supi olofe. ²²So horo he'e supi so pelang med somang atayin supi fa Yesus ata'ain.YESUS NAME GUR PEL MED NAME TOFANG ANO' BIRANG²³Horo he'e Yesus lame Galilea pali' ho fading, aome bang arian mi, name gur pel, sura' bolang u mateng, med name mode ma'ar afang-afang, om sah dor palel mi ho' ho ano' birang, med name lafoh o'anai homi. ²⁴Sariho O hamoi lamail te'eng Siria pali' homi'pir. Horo he'e supi name mode ma'ar, name setang tamang, name abib min, name tu'ung doh, barpi araho' horo he'e Sa supi ano' birang parpi. ²⁵Name tofang lubang sariho Galilea, Dekapolis, Yerusalem, Yudea, med Yordan morden oname barpi a'taain

5

¹Dun nameno' tofang bi' horo he'e Yesus mid tabu'ta mid sa mih no' he'e, o'sakola ai bar ho' o' lap ho' ²Sa sat a'be horo he'e sa supi a'fom a'pahang ubang ho'oni ³Name ba Roh bolang u lahal untu med, fe'de suoi horofe sorga bang bolangho u sei a'no' ⁴Name ba a'hain a'fe' ahol ho untu araham fe'de supi horofe om senang apano' ho med⁵Nameba om bala amoneho untu a'raham, fe'de pali' mate ho u sei ano' ⁶Name ba fom Pa' ho u malihing doru u ta'at ho untu med fede supi a'to in doru alal ho med ⁷Nameba o'ukarang mate ho untu a'hol, fede supi horofe ukarang o'mimateho med ⁸Name ba om bolangho untu a'raham, fede supi horofe dun Lah'tal a'hol⁹Name ba tining talaj fitho' ho, untu a'raham, fede supi horofe name ubang Lah'tal o' aikabar ¹⁰Name ba ma'ar mahib a'hol asel fompai' ei a'raham ho,untu a'raham fede supi horofe sorga bang bolang ho med u sei a'no'¹¹Iri ho untu iraham, mangfede name iebit ieng el, name iribeh iripar name matengpa' sah bit iraham asel nari ¹²I loil asal bad herang fede iei o'abor o'den tong sorga bang bolang moho' so mimate, fede horo ei a'raham homi iri e'a'ra dai honi he'e supi nabi ernu beh par, amine a'tubingBAANG KAAI ERNU FALING TOW SAM ERNU FALING TALANG MIMENG Ahei Med Lel Pali' Mateta¹³Iri horo pali' mate o'ahei sobo mang fede aheih o aboleam honi

he'ema'a nabafe puin a'no ator? sariho e'no' neneam honife a'helfew honie sa nameno' tatoh talame ¹⁴Iriho pali'mate ho o'lel. Bang mate lelang laynu tong doyta ho tafuning tapai sah. ¹⁵Name lampu ka'ai a'no failam honi he'e name u'tel nene sobo, med o'epa'ta a'mihing honie sa tofang bang om miho ulel ¹⁶Tei lel hodi a'no lel mangfedede sari honi, honie supidi ipanen a'ten no'ho ahol, honie sa supi imang sorga miho utarainSura Taurat Med Nabi Ernu Ei Sura Ano'An ¹⁷ha ai tanut ubangho, na ho ho'o sara taurat med nabi tofang o'sura ho a'no suhuin nene honi sobo a'no'an ¹⁸Na o'abul ho u ira mateng. selnumi burang med pali' mate ho suhuin honi sobo, sura taurat om miho laan pite' di e'suhuin nene sam barpiho a'no' an ¹⁹Honife anoso parenta ka ai nun ho'o sa pa'nu a'suhuin, no' he'e sa name beng a'fom a'pahang a'how na o'ham panen, honi he'e sariho sari ho name ubang sa somi kaai tong sorga bang bolang mi ²⁰na ira mateng sari ho mang fede' iei abul ernuho e'mino nene fa sura, taurat o'ame na'hol ernu med farisi hinung ei ho a'raham nene, honi he'e sorga bang bolang om miho i e'mid lemid neneName Ba So Diall E'ring Ho Ei Araham ²¹Pi diing pi bap name a'aramatengho, iridi maeh am. haai name a'mineAnoso name amine honi he'e name arasam ari hu' a'ri timba ²²Sobo na ira mateng; ano so dial e'ring honi he'e, sa hukung om mi,med anoso soa diall ara mateng ubangho; ari ho kamuke bi' honi he'e sa ara mong agama ei name hu, timba puin araham tufeh, med anoso ubang ho; ari ho bodo honi he'e, sa ara afail bang mi. ²³Honife mangfedede, i sam o'dorta mahen few, sobo hemomi i mi mauma sariho, i diall o'nanu ara ira ham honin he'e i ei mahen few einaho ²⁴Day med dorsel mimeng, no' he'e sam o'diall ho a'tang mi puin amfe abor ho' honie mahen few ²⁵Name ari kala'ho mangfedede ara seham mi lame eh he'e a'hano'anga'ra no' atang mipuin honie sa ha'ai ara sam name hu'timba puin ho' abung no' he'e name hu' timba puin ari med so pegawe en honie pegawe ari med sapiri mi e. ²⁶Na o'abulho u ira mateng: i sapiri om homi lel nene sam i tuping eme i ut ho i so mana oh. ²⁷Matengpa ubang ho; ha ai ob bar o'ahal e' honiho i maeh am ²⁸Honi sobo na ira mateng; name ba ob nu edun honie om umanbi' honi he'e sa som mi sari ob ho o'ahal ama ²⁹Mang fede e'fail aralol horo ano' doc honi he'e doke few. Fede o'mino ho bo' mate u'toh ho nu sei suhuin, sobo' bo'mate so an - an name med afail mi few ei ³⁰Mang fede atng habuden ara horo ano' doc he'e tato' few, o'mini ho bo' utoh nu a'ai sobo bo' mate so an - an name few afailbang leam e' ³¹Umatengam; anoso so ob ad honi he'e sura' sad satain ho panen med so ob en ³²sobo na ira matengho; anoso so ob ad mangfedede ob ho lote beng ara ahal panen. Sobo ob e'ahal panen nene bo sa ad honi he'e sari so ob ho ahow ahal panen, no' honi he'e anoso ai ob ba o'lote ad ho ara nika, honi he'e saridi ahal panen. ³³foil minuta, na o'ba ubang bap bale e'maring am ho iridi maeh sariho pur ha' belbasa mantanai ubang nene honi sobo pur ha' belbasa ho ubang an' an med Lahtal e maring ³⁴sobo na iramateng ha'ai menunu iepur ieha'nene. Sorga bang puin iepur nene, fede sorga ho Lahtal eleme e'lafeng ³⁵pali' mate di puin iepur nene fede pali' mateho Lahtal e'pating,atng ba' Yerusalem di seseh 'fede Yerusalem ho afen mate o'bang mate lelang lay ³⁶Ha'ai ielaungdi puin iepur nene fede, ielaung ari' nemangho pa'nu di i e'anoafel sah eme i e' ano' laan sah. ³⁷sobo i mateng pa' ho ya so he'e ya, a'ai so he'e a'ai, fede o' mi alihing ho stang darah ei. ³⁸Iri di maeh am nabafe name ubang ho; e'fail sari tiling med a'fihing sari tiling ³⁹sobo na iramateng; ha'ai na o'sah lafang e sobo anoso idung tanilol honi he'e, idung fiing lol ho foil med en ⁴⁰Anoso o'kod bang he'e , o'kod lay hodi med en ⁴¹Anoso ari paksa lame da ribnu honi he'e med en ara ham - ham lame da rib alo ⁴²Name abang honi he'e med en, name abang natuping maduul honi he'e ha'ai apang sah nene ⁴³Fom pa' i maeh ubang ho; nameno' tofang u'karang, sobo falefangho e' ri ing e'fail ⁴⁴Sobo na ira mateng; falefang tofang ho ukarang no' he'e name ba i no' sah - sah iri beh iri parho, aome a'aram. ⁴⁵Honie ino' imang tong sorga mi ho o'aibar fede sa fed ano' madong med no' sah barpi e're'eng, sa noy ano' her med o' abul eme o'ahal barpi ere'eng. ⁴⁶mang fede name ba iri ukarang horo solo i ukarang, honi he'e o'fali ho ma'nabfe i med? name ba lafung fali med ei hodi supi naho supi naho panen eme a'ai? ⁴⁷Mang fede i ada mahen ubangho med i diaillbar solo araham, honi he'e i panen aten mi alihing ho naba? nama Lahtal ahol nene di na honi ho panen eme a'ai? ⁴⁸Honife ino'pir tabuir mangfedede imang pir tabuirba ara tong sorga bang bolang mi honi.

6 UKARANG EI ARAHAM O GUR PEL ¹I Lahtal ata'ain bo i' panen fa nameno' araham ho i'na uma no'-no', h'ai panen aten ho name ahow edun nene. Mangfed' hunin so he'e, Imang tong sorga mi ho e' o' abor o' den med ien nene. ²Huninfe, mangfedede' i name ukarang so, honi he'e, i' ha'ai huling mate ta amang mang fed' name aba kalufe panen mong a'ome bang arian, mong se pahi' arian hunin sa name beng ahow supi utarain huni e'. Na o'abul ho u iramateng, sariho o abor o den supi medam. ³Honi sobo i' name ukarang huni he'e, i'tang fi'ing ha'ai nabafe i'tang tani panenam ho ta ahol e, ⁴hunie sa i' ukarang ho tafuning, e'sa Imang ba na tafuning di ahol ho, sa o abor, oden med ien. ⁵GUR PEL A'OME EI ARAHAM ⁶Sobo iri ho a'ome honi he'e, mid i bangom lemid o sear tel, no'am fe a'ome Imang tong eleme tafuning mi ho aramateng, hunie sa Imang ba tafuning ernu ahol ho o abor o den med ien. ⁷Mang fed' i' a'ome honi he'e mateng pa' ba ohir opa' ha'ai ho bit e, mang fede' name ba Lahtal ahol nene sei panen eh honi e, fede' supi o tanut he'e, mateng pa' ubang tofang honi e name supi u'alepang. ⁸Honi fe, ha'ai panen supi ei honi e', fede' naba fe iom iuma i' e ubang dai honi he'e l'mang a'holam. ⁹a'ome ho'oni : Nimang tong sorgami, Ani' ho ati'tino' so bolang bi'. ¹⁰o'bang bolang ahou ho'ma, om taro'ni pali'mate ta honi he'e sorga mi di honi. ¹¹Sei namej sel fed ei ho A' ano' an med nien. ¹²med ni doc ahal u ampo, mang fede' niri di name o panen aten ahal ma niraham ho u ampo huni. ¹³Ha'ai nira fa goda pate om ho lefa e, sobo nino' il luling fa ari'ing fail araham fede' ari horo so mi mate so mi lafining, lel madal sam em so em ho a'meng. Atino'. ¹⁴Fede' i name beng o'ahal u'ampo hunin he'e , Imang sorgami hodi iri u ampo. ¹⁵Honi sobo i' namebeng oahal u'ampo nene honin he'e, Imang di e' i'ahal u'ampo nene. ¹⁶PANEN ATEN SEL A'TEP EH OM MI ¹⁷Honi sobo iriho mang fede' i atep om mi huni he'e, i'elaung ho iping med mi luh, i'pongfa' harang. ¹⁸Honi e i'atep ho namebeng ahol e, sobo l'mang ba ara eleme tafuning mi horo ahol. Hunie i'panen tafuning ho Imang o abor o denn med ien. ¹⁹SORGA BANG BOLANG FE MI KAFAC TARO ²⁰Sobo tong sorga

femi o kafac taro', eleme hetomi ho haliw e ade nene, name tau di e tau nene. ²¹Fede' i taromi na taro' honi he'e, iom di ara horo mi. ²²Te'fai ho, bo'mate o lampu ai. Honife mang fede' ie'fail hono' huni he'e, i'bo'mate barpi lel. ²³Sobo mang fede' ie'fail ho sah hunin he'e, i bo'mate ho barpi paka. Honife mang fede' lel o abul ba ara ibung ho paka, huni he'e paka ho so atino' paka empir. ²⁴Name den e Tuang alo ata'ain nene, fede' sa pirnu sompuin ata'ain, sobo nuho sa ukarang, ha'ai honi he'e sa pirnu ale alol ata'ain sobo nu ho sa teteng hasu ara'ham. I Lahtal e med kafac pali'mate ta ho ham-ham u baleta sah. ²⁵I HA'AI BAROC E ²⁶Edun! Hiu luling ham ho e nate' muding nene, e na atuir med parah mi nene, sobo Imang sorga miho namej supi en ade. Iriho i'fali e supi ho e'mota nene? ²⁷Inai homi anoso baroc horo he'e sa sour ho fangga nu foilta? ²⁸Med fen ei araham ho i naba u baroc? Bunga bakung mong la ham mi i'dai edun, supi abow ho taro'ni, supi di e na'dew na harot nene. ²⁹sobo Na iramateng Salomo ho kafac bung lehel sobo, fen puin e sari bunga ho araham nene. ³⁰Hunin fe banang ba fed abow, dillel he'e name apeuw sobo Lahtal alelang abubung ba meng ho, iri ho mi emota nene iri i' u'dume bol? ³¹Hunife i ha'ai baroc ubang ho : Naba fe ma' ni ade? nabafe ma' ni na? eme nabafe ma' ni tew puin? ³²Fede' bang ernu na'nun ho so barpi lap, no' he'e Imang sorgami Sa ahol iridi na ho'oro lap te'eng empir. ³³Honi sobo bang no' bang ham, med na o abul horo fe sotur lap honie Sa sobarpi mned i'eita. ³⁴Hunife dil lel nu ei araham ho u'baroc e , fede' dillel nu ei baroc banibungho, sari dillel horo solo ere'eng. Susa dillel arian ho e saraham nene.

7 ¹HA AI ABUL LAP AHAL LAP E

²Fede' i name o abul ahal lap taro'ni he'e name di i abul ahal lap orupa honi, med hu' dap ba i puin name hu' dap horo fe name puin iri hu' dap. ³Taro'ni fe bitang o diail e'fail miho adun ahol, sobo tibo' mate ba e'fail mi ho a e ahol nene? ⁴em'e taro'ni fe i'diail aramateng ubang ho : Kilange na bitang e'failmiho med huni no'sobo edun he'e tibo' mate e'faimi eh ho? ⁵Hoi aba kalufe o name, tibo' mate e'failmi ho arahel am fe, bitang ba o'diail e'faimi ho med. ⁶Ha'ai na bolang med bel en e, ha,ai mutiara few boi fo lehel honi e supi ta'toh ta'lame no' honi he'e supi sadimang iri rat bahite. ⁷BANG, LAP AFAW ⁸Fede' nameba na bang ho name en' , name ba na lap ho sa med, nameba na afauw ho name during ere'eng. ⁹Eme inai homi anoso o'ai roti bang sa foi med en? ¹⁰Eme mang fede' o'ai abb' bang e sa mon med en? ¹¹Honi fe mang fede' iri sah karang sobo i ahol na no' fe med i ail bar en, mi ta-ta honi he'e Imang tong sorga mi ho, Sa na no' fe med nameba a'bang h o en. HUKUNG O ASEL ¹²Hunife na'ernuba i u'inung name panen i'raham ho, horo i foi panen supi araham, fede' sari horo sura' taurat med Nabi ernu o sura' om mi. ¹³FETANG U TALEL O SE'BUR ¹⁴fede' sear ka'ai med sekapuh horofe fetang u'talel, fe name kurangale ho ahol.NABI LADIMANG LABOR ARAHAM PI NAUMAN ¹⁵Sobo Nabi ladimang labor araham ho, iri u buang, fede' supi sano' nub ai huniamfe i'olap ho'sobo, o abulta supi binangta ari'ing so. ¹⁶Opir homi huni he'e i supi ahol. Name anggur o pa' ho mong banang o mangta om mi med taunung no' eme name a'ong pa' ho mong ti'mang ta mi'med? ¹⁷Honife ti' no' ho o pir di no'sobo ti sah ho o pir sah. ¹⁸Ti no' ho pir sah puin hil nene, ti sah ho pir no' puin hil nene. ¹⁹Ti ba o pir e no' ne-ne ho name uil abo'oi honie few afail leam. ²⁰Honife opir ernu homi honi he'e i supi ahol. ²¹Nameno' tofang ba naramateng ubang Tuhan, Tuhan, honi ho e barpi sorga bang bolang ho lemid nene, honi sobo ai ba Nimang tong sorga mi ho ei inung ata'ain horo sorga med. ²²Sel ho araham he e, name tofang Naramateng Tuhan, Tuhan niridi Ani fe puin roh sah atetel, mukjizat lafoh akala eh so? ²³Horo Na supi aramateng ubang ho : Na e ihol nene ba nelet, fede' iriso na o'sah panen aten!U'ALEPANG MED ALOL PANEN ²⁴Honi fe name tofang ba No mateng pa'ho'o u alepang med alol panen ho. ²⁵No'honi he'e noi mate her, afemate ma, hamoimate bang ho leho' odang, sobo bang ho ol nene fede' foi ta'toh. ²⁶Med name ba No mateng pa' ho ualepang sobo e alol panen nene ho, sano name bodo ba sobang med fec ta atuhuin honi. ²⁷horo he'e noi mate her afe mate ma, hamoi mate bang ho leho' odang horo he'e bang ho ol, tari' taberang mate. ²⁸Yesus na'nun ho mang u'mateng no' honi he'e , name tofang O mateng pa' ho usahoir, ²⁹fede' sa supi au atangta gur pel ho sari ho mi tutung, e'mangfede' supi o name ba sura' Taurat o name na ahol honi n ene.

8 YESUS NAME HAPE BURANG ANO' BIRANG ¹Yesus mangtong doita hel horo he'e nameno' lubung mate ata'ain. ²Sa edun he'e name hape burang nu ho' abung ap'pong adang mi sefaur muding,aramateng : " Tuang A inung huni he'e nano' birang. ³Horo he'e Yesus satang ahirfa ator no' horo he'e ubang ho : Na'inung ba a birang, mang ho araham he'e sari ai o hape burang suhuin. ⁴No' yesus aramateng ubang ho : Alepang, ha'ai name ara hu'tang e', mang ano di ara hu'tang e, sobo sam o bah ho med Imam etub, no' he'e mahen few o rupa Musa parenta arahel maring tub med supi araham huniSOLDAJ ROMAWI OARAMIHNU ANO' BIRANG ⁵Yesus sam Kapernaum lemid he'e, soldaj omate nu ho' abung, ⁶sa abang ubang ho : " Tuang no naramih nu tu'ung mong bang mi tar eh, sa rac maeh". ⁷Yesus aramateng ubang ho : "Na sam honi he'e na ano'birang am". ⁸Sobo soldaj o mate ubang ho : Tuang a sam nobangom lemid sobo, na e no' nene e ham nene, honi sobo a mateng pite'le ubang di no nara mih ho sa birang no'. ⁹Fede' naridi name efar, no'he e,soldaj o nefar di ara. na nu aramateng ahow sam he'e sa sam, med beng nun na ahow ho' honi he supi ho', no naramih na ahow nanu panen he'e sa panen. ¹⁰Yesus naho maeh sa sahoir, no' name tofang ba ata'ain ho sa supi aramateng ubang ho : Na abul iramateng, udume mate ho'oniho, Israel tofang anai homi na e den ahol dai. ¹¹Na iramateng : Sariho tofang fed po' fed muj lol ho no' honi he'e Abraham' Isak med Yakob ara sorgami ham-ham mih na'de, ¹²sobo bang pali' ho ei eka'barho, name med paka rumpa' mi few, hemomi ho ahain afe' med safihing irr so ara. ¹³Yesus soldaj o kapal ho aramateng ubang ho : Abraham fede' o udume ho, ara araham aholdang am. Sel ho araham o aramih ho birang.PETRUS O OB OFO, MED NAME TOFANG BIRANG MED ¹⁴Yesus sam petrus obang mi, sa edun he'e, petrus o ob ofo taso' mate tar eh. ¹⁵Yesus obtumo' atang ho ator horo he'e, taso' mate ho suhuin. Horo he'e sa toh baleta Yesus ere'eng. ¹⁶Dilpaka supi name tofang ba roh sah om tamang ho ara ho' abung horo he'e sa mateng pa'nu puin roh sah nun ho atetel ahin alol, med name mode ano' birang, ¹⁷honi sa

naba ba Nabi Yesaya ubang ho ano' an : Sariso pi moleng bol med pi mode mahip tofang ho, fit fan med tere'eng.TANO' YESUS O ATA'AIN¹⁸Yesus dun honi he 'e, nameno' efading homi tofang bi', horo sa ubang ho pi mong tang den leam.¹⁹Horo he'e, Taurat sura' o' name omara nu ho' aramateng ubang ho," Guru a lame tarolol sam huni he'e naridi ara tohuil.²⁰Yesus aramateng ubang ho," binangta mate ho o leng baun ara, honi sobo nameno' ai ho, eleme elafeng selafung mimeng ei di ha'ai".²¹O sekola aibar nu ho aramateng ubang ho," Lahtal, na abang honie na dai sam nimang apotam fe na ata'ain."²²honi sobo Yesus aramateng ubang ho," Mae nata'ain sohonie, name min so name mi apot."YESUS BOB HAMOI ANO' TINING²³Yesus mid eiyta horo he'e, O sakola aibar di Ata'ain.²⁴Edun ema, seh-seh he'e, tang homi hamoi mate, bob mate, supi o pelang bob utel pir. Sobo Yesus tareh.²⁵Horo he'e sakola aibar fa Yesus amuh toh ubang ho,"Lahtal nino' il fe! Pi tabang eh'ham!"²⁶No' Yesus supi aramateng," I naba u'baroc , i udume bol bi'? no' sa sahirtoho horo he'e , sa bob hamoi ho ehap, horo he'e bob hamoi tining²⁷rameng. name tofang sahoir ubang ho ." ai ho o name naba honi so fe bob hamoi di ei maeh ei alepang.GADARA O NAME PIRALO ROH SAH SUPI TAMANG²⁸Yesus sam mong tang den mi tut pa'ta Gadara hinung o pali'mi, name piralo roh sah tamang ho ho' ahol . supi dere lelang mi'hel , supi ari'ing bi'fe name den e se'bur ho lolo nene.²⁹idai edun supi beat ubang ho," Ari med niriho nabanu ara tanaihomi Lahtal Ai? Ehoni e eoselmi dai A ho' nari asara soba'ho?³⁰Supi abung homi ho, boi barmatenu nalap ade eh.³¹Setang nun ho abang ubang ho, mangfede' A ni'tetel so honi he'e, nihouta fa boi bung horo om lemid.³²Yesus ubang ho," Hemoleam!" horo supi fa boi barmate om lemid horo he'e, boi barmate ho te'eng sam pe' ado tamuj sei mate lehel min oh.³³Name boi buang ho te'eng sam bangmi, supi na'ernuho barpi ubang, med name piralo ba setang tamang hodi supi u name tofang aramateng.³⁴No' idai edun, bang mate lelang lai o name barpi hel sam Yesus olap. supi mang sam dun Yesus ahol horo he'e, supi Abang huni sa supi o pali' ad atain e, foi beng leam.

9 YESUS NAME TU'UNG NU U AMPO, NO'¹Yesus mid pelangta tang lol sam sobang so pali' mi. ²No' dun he'e, name ai tu'ung nu med de'ta tefang ho' a'bung. Yesus supi o' udume a'hol horo he'e, Sa name tu'ung ho a'ramateng, "No Ai, om ano' dume, odoc tofang ho uampo am.³Mang horo he'e, Taurat Sura' o' name oinu som mi ubangho, "ai ho Lahtal e'bit.!" "Sobo Yesus supi o' tanutho a'hol, Sa supi a'ra mateng, "Naba ei sofe inasah iom mi utanut?⁵O' taroso mino' ubangho, 'odoc tofang uampo am,' horo mino' eme, ubangho, 'Tohe lame horo mino'? "Sobo honie i a'hol, Sariho pali' mate ho' taho, Nameno' Ai somi tutung kufa, Sa puin doc tofang uampo." No horo he'e, Sa name tu'ung ho a'ramateng, "Toh, ode'ho tefange, abor!"⁷Horo, satoh savor sam. ⁸Sobo, name tofang naho a'hol horo he'e, supi sahoir no' supi Lahtal utarain, fede' Sari tutung kafa'ho Lahtalso med nameho' en.MATIUS BA LAFUNG FALI MED O' NAME HO, FA YESUS ATA'AIN⁹Yesus hel lame Sa dun he'e, a'inu a'ni Matius ho mong lafung fali med eleme mimieh. Horo Sa a'ramateng, "Ma Na ta ain." Matius sahirtoho horo he'e fa Yesus a'taain.¹⁰Yesus bang homi mih na'de eh honi he'e, lafungfali med o' name sotofang med name doc tofang ho' horo he'e, supi Yesus med o' sakola a'ra ham-ham mih na'de. ¹¹Farisi hinung mang dun naho a'hol, supi Yesus o' sakola aibar a'ramateng ubangho, "Taro' nisofo iguruho Sa name lafungfali med o' name med name doc a'hal a'ra ham-ham mih na' de?"¹²Sobo, Yesus naho ma'eh horo he'e, Sa supi a'ramateng, "Name birangho e' lafurung lap nene sobo name modeso lafurung lap. ¹³Sobo, sam honie na ho'o o' lel lap, fede' Na ho' ho'o, Na e' name a'bul o'lofe o'id nene sobo, name doc a'hal fe Na o'lofe o'id."TA'ANY PANEP FA A'TEP EI A'RAHAM¹⁴Seh-seh he'e, Yohanis o' sakola aibar ho' Yesus a'tan, "Taro' nife niri med Farisi hinung a'tep panen, sobo sakola aibarho e' a'tep panen nene?" ¹⁵Yesus supi a'ramateng ubangho,"nameba ob lote a'ra sam a'tain eiho, mang fede ai lote dai supi ara ham-ham eh honi he'e supi susa lala no'? sobo o' selmi name ai lote ho supi a'bung med honi he'e supi a'tep am."¹⁶Nameden e nahabar puin napah bulang nene, fede' nahabar puin bulangho sa napah ho a'peh mang mateta.¹⁷No' he'e, nameden e' anggur sei habar med tanib pah mi aw nene. Mang fede honiso, ho he'e, tanib pah ho peh, anggur sei hufa' parat, tanib hodi ta ma ain. Honi sobo, anggurho supi med tanib habarfe mi aw, honie sa soal o'ugariang."YESUS NAME A'NO' FETANG MED NAME A'NO' BIRANG¹⁸Yesus na ernuho usupi a'ramateng eh honi he'e, a' o'me bang o' kapalnu ho' Yesus uada a'hol no' a'ramateng ubangho, "No ai ob dai min. Sobo sam A'tang tameng, honie sa sofetang." ¹⁹Mang honi, Yesus med O'sakola aibar sahirtoho aihho a'taain.²⁰Ai ob nuho, ob mode e'tan tun ernu falingalo am, sa Yesus a'mot lol ho' a'bung, sa Yesus o'kod mate o' tapor ho a'tor, ²¹fede' sa som mi tanut ubangho, "Na o'kod mate horo a'tordi, na birang no'." ²²Sobo, Yesus sadimang ai obho e'dun a'ramateng, "Om a'no dume no ai, oudumeho ano' birangam." Mang homi ai obho birang.²³Yesus sam a' o'me bang o'kapal eibanghomi, dun he'e name huling a'pu med name lubang mate susa lala eh, ²⁴Sa name lubang mateho a'ramateng, "Sam barpi, fede' aika ob ho'o e' min nene sobo tar nopeh so." Horo he'e supi Yesus o' asal.²⁵Sobo name tofangho a'tetel luling lehel no; Yesus mid aika a'tangho mipuin no' horo he'e, aika obho toh. ²⁶Sarina ho'o, o' mateng lil pali' homipir.YESUS NAME ENGSAAH PIRALO A'NO' BIRANG²⁷Yesus homi hel lame he'e, name engsah piralo a' taain o'lofe o' id ubangho, "Niri ukarang Daud o' Ai." ²⁸Sa mid bang om homi he'e, name engsah piralo ho' a'bang horo he'e, sa a'tan ubangho, "Na ho'o napanen io' a'tino' ubangem a'ai?" Sanangalo ubangho, "Ya, Tuhan!"²⁹Yesus supi e'fail ho ta a'puin no' ubangho, "I udumeho ei a'lol, naho'o a'ra iraham."³⁰No' honi he'e supi e'fail sari during. Yesus supi e'hap ubangho, "Uma no'-no', name pirnudi haai naho' a'hol e'."³¹Honi sobo, supi hel horo he'e, supi Yesus ei a'ramatengho umateng pali' homipir.YESUS NAME A'MANG SAH A'NO' BIRANG³²Name piralo ho mang hel honi he'e, name foil ainu setang halup a'mangsahho a'ra ho' Yesus a'bung.³³Setangho sa a'tetel horo he'e, aihho mateng no'. Name tofang sahoir ubangho, "Na ho'oniho, Israel pali' mi pi a'hol dai." ³⁴Sobo, Farisi hinung ubangho, "Sa roh sahfe puin roh sah nunho a'tetel ehso."TEN TA'AT TOFANG SOBO O'UKARESANG A'PITE³⁵Yesus lame bang mate lelang lai med bang kaai serang kurangho mipir, mong a' o'me bang a'rian pali' bolang sura' habar om miho umateng med mode tofang a'no' suhuin.³⁶Yesus name tofangho e'dun om muj empir, fede' supi moleng malaj,

mangtanai o' lame eh, mang fede' nub aibar o' bu'ang o' aneng a'ai honi.³⁷Horo Sa sakola aibar a'ra mateng, "So a'tino' ten la'at tofang sobo, o' ukaresang eiho a'pite'le."³⁸Honife Lahtal horo o' na a'fail, honife a'bang sa name o' ukaresang eiho tahow sona a'fail ten ta'atamho leho."

10 Yesus So sakola Aibar Tahow¹Yesus so sakola pir ernu faling alo o'lofe, tutung kufa' puin roh sah o'tetel eiho med supi en,honie supi roh sah nun ho atetel mode ma'ar ernu ano' birang²sanang ernu falingalo sariho; Simon name ubang Petrus, Andreas o'di'ail, Yakobus sariho Zebedeus o'ai, Yohanes o'di'ail³Filipus med Bertolomeus, Tomas med Matius lafungfali med o'name, Yakobus, Alfeus o'ai, med Tadeus.⁴Simon Selot o'name, med Yudas Iskariot ba Yesus Fail.⁵Yesus supi tahow sa supi ara mateng; ha'ai sam bang pali' beng o'se'bur lol lame nene soeme Samaria hinung o'bang pali' leam nene. ⁶sobo sam nub se' ahal mong Israel o'anai horofe i'lap ⁷I ara hemomi araham ho', sorga bang ara fananng am horo umateng.⁸O'mode ano' birang, o'min ano' fetang, o'hepeburang ano' bolang, roh sah tofang ara lil, i med ho o'fali nene, honife med supi en di o'fali bang e ⁹I ha'ai mas puin nene, lahang afel lahang baoil med isapi uilmi nene, ¹⁰Tas puin nene, kod alo puin nene, sendal puin nene, dopang puin nene, fede name kerasang ho na'de.¹¹Bang mate lelang lai soem, bang ka'ai lelang kurang taroso i sam lemid, paresa edun no' - no', ano so no' ham sarihomi, i ara homi mih tar sam i so hel lame ¹²I sam bang om lemid honi he'e ada mahen ubang ¹³Mang fede bang ho no' honi he'e, sei honi sa i no' ham hel bang ho ta', honi sobo a'ai honi he'e i no' sam sapor iri mi¹⁴Anoso iri usa'an i mateng pa' alepang nene honi he'e, i bang pali' ho mi hel lame he'e, i e'fa o'maru a'tote. ¹⁵na iramateng abul, sel abul ahal lap mi honi he'e sari bang pali' so mi sah sodom gamora e'mota, Karak Tofang Ma'a Sakolah Aibar Arupa' Aholdang¹⁶Edun, na i how sam mangfede mong binanta a'ri'ing o'ham mi honi. honife i kalufe ahol mangfede mon honi, med i buj no' mangfede u'lo honi ¹⁷honi sobo name tofang araham homi iri bu'ang no' - no' ¹⁸Name i'rasam afen mate ernu abung asel nari, sano' u'mateng, u'lurung med supi e're'eng foil med bang ernu e're'eng.¹⁹Sobo supi i'lorang med name en'am honi he'e, i'ha'ai baroc; taroni'fe no', eme nabafe na ubang e'honi nene²⁰Fede iri so e'mateng nene sobo, imang o'roh so i'omi honie sari horo mateng.²¹Diailnu so di'ail nu a'lorang min tabang en, med omang panen honife ai araham; med aikabar sofo somang lafang no' he'e supi sofo somang amine. ²²Name tofang ira sah asel nani ho ei, sobo name ba tahang toh sam o'o'muj mi il luling med. ²³Bang nu mi pali' nu mi supi i'no' ma'ar mahib honi he'e ite'eng foil pali beng leam. Na abul ira mateng; sari ho i israel o'bang o'pali' e' a'lai oh day honi he'e namono' ai ho'am²⁴Sakola ainu sa soguru e'mota sah, name o' aramihdi e so tuang e mota nene, ²⁵No' ham mangfede sakola ai sobo sano' o'guru honi med name o'ara mih sobo sano' tuang honi, mangfede supi ubang bang aneng ho setang so honi he'e, ob ai bang om miho foil mi sah. "Lahtalfe U'baroc Ha'ai Nameno' U'Baroc E"²⁶Honife i'ha'ai supi, u'baroc nene fede na tel meng den during sah nene, eme na tafuning lap sah den e'ara nene. ²⁷Nabafe na paka mi u'ira mateng honi he'e, i bang a'dofe ta u'lofe u'id²⁸Ha'ai supi ba bo'mate solo amine no'ho u'baroc e', honi sobo sari ba bo'mate med laman barpi ano' suhuin mong afail bang mi horo u'baroc ²⁹Pati ai pir alo name fail seng pa'nu ei no'? med supi anai homi pirnu muj fa'ai tahel mangfede imang u'inung ³⁰O'mitata ho, iela'fung a'ri'nemang hodi ta'an barpi am ³¹Honife Ha'ai baroc, iri ho i'fali mimate pati ai ho e'mota."Name Beng A' Dang Homi Yesus O'A tino' Bit"³²Honife nameba nameno' a'dang homo no', atino' bit ho, naridi sari ai'ho o'atino' bit nimang tong sorgami eng'adang a'pong a'dang homi. ³³honi sobo anoso nameno' a'pong a'dang homi Nari u'kalufe honi he'e, sari ai ho Naridi u'kalufe, Nimang tong sorgami eng'adang a'pong a'dang homi, " Nabafe Yesus Uho' "³⁴Ha'ai tanut ubang ho, na no'ham puin ho pali' mate e're'eng. na ho ho'o e no'ham puin ma nene sobo nei a'rab³⁵Fede na ho', ho'o ai lote med omang let, ai ob med o'fo e'let, ai lote o'ob med ai loteho o'fo e'let ³⁶Med name nunu o'falefangho, name bang om horo mi³⁷Anoso sa sofo somangfe u'karang mitofang, sobo ma naraham ho e'nene, honi he'e naraham homi aihho no'ham nene. med anoso so ai lote med so ai obfe ukarang mitofang, sobo ma naraham ho a'ai honi he'e naraham homi sari aihho no'ham nene. ³⁸Med anoso o'heltiho e'tefang nene sobo nataain honi he'e sari aihho naraham ho'mi sa e'no' e'ham nene. ³⁹Anoso so a'eng ukarang honi he'e o'a'eng ho suhuin, med anoso a'engho suhuin med nere'eng honi he'e a'eng ho sa sona med. " Aborden Lahtal Miho' "⁴⁰Anoso i'sah apang iri u'no' honi he'e, naridi sa nesah apang naari uno'. Anoso nesah apang nari uno' honi he'e, aiba nahow ho' hodi sa esah apang uno'. ⁴¹Anoso nabi esah apang uno', nabi ani mi honi he'e, sa nabi ei aborden ho sa med. Med anoso name abul animi name name abul esah apangno' honi he'e name abul ei aborden sa med.⁴²Med anoso name ka'aibar anai ho'omi sano' sakolah ainu ani mi, sei ma'ab sangker nu med aikabarho pirnu en na, na abul iramateng, sari ai ho ei o'aborden ho e'suhuin nene.

11

¹Yesus parenta med sosakola pir ernu faling alo en no' horo he'e, so sam mong supi o'bang o'pali' a'rian fom pa' umateng.YESUS MED YOHANIS NAME A'FOIL EI²Fed, Yohanis mong sapirimiho, sa Kristus o' karesang ernuho ma'eh horo he'e, sa so sakola aibar a'how sam, ³Yesus atan ubangho, "Ari horoba ho' ma ubang eh ho eme, ni uil-uil foil name bengfe a'danang?"⁴Yesus supi ei a'bor ubangho, "Ibor sam, honie nabafe i a'hol, ma'eham ho'o ubang Yohanis a'ramateng, ⁵name engsah dun na'hol, name min sofetang, name sah lahal sura' habar o' pa' ma 'eh. ⁶Med nameba Nari u u'fit neneho, untu ada a'raham."⁷Supi mang sapor he'e, Yesus Sa Yohanis ei a'raham ho u name tofang a'ramateng, "Mong dil oh paling tining hemomi iom naba fe e'dun uma? ulbo' nuso hamoi odang eh? ⁸Isam naba edun? Ainu fen bala dul muj puin horo? supi ba fen bala dul muj puin ho a'ra mong afen eleme elafeng mi.⁹Isam naba fe e'dun? Name nabi nu? iya, Na iramateng, sariho so mimate name nabidi e'mota. ¹⁰Fede' sari horo ei a'raham ba a'ra hul olmeng ubangho: 'Edun! Na No name tahow misotur med e're'eng. Sariso se'bur utaro' ualap med aholdang."¹¹Na a'bul iramateng, supiba ob bar a'fain o' a'nai homiho,

den e' mimate Yohanisba name a'foil eiho e'mota nene. Honi sobo oba somi kaai tong sorgami horofe somimate e'mota.
¹²Yohanis name a'foil ei o' samang homi sam fed ho' mimeng ho, Sorga Bang Bolang sah karang a'hol, med name tofang ba a'riing fail so om afeng horo ei panen.¹³Fede' nabi tofang med Sura' Taurat umateng sam Yohanis ei samangho mimeng.
¹⁴Mang fede' sari horo Elia ba ho' eham honiho, iridi u inung ipang u no'.¹⁵Anoso a'fel a'ra puin ualepang, honi he'e sa ualepang!¹⁶Sobo, ma'a na nabafe puin name fed ho'mi fetang eh ho Sara men? Supi mang fede' ai kabar mong lubung tofang eleme mih sotenang el bar o'lofe,¹⁷no' ubangho, 'Ni huling a'pu iere eng, hoe i e sabea nene. Ni dal a'hain a'fe' puin dal hoe, i e' a'hain nene.¹⁸Fede' Yohanis ho' sa e' na'de seina nene, supi ubangho, 'Aiho setang tamang'.¹⁹Honi sobo, Nameno' Ai ho'e na' de seina honi he'e supi ubangho, 'E'dun, sari a'iho maro' makakang, hufang tabur, name lafung fali med ei o' tenang el, med name doc a'hal o' tenang el.' Honi sobo, na' hol dil ma eh ho o' a'tino bitho, mong panen aten mi."NAMEBA O' ATINO' BIT NENEHO A'HOW NA' UMA"²⁰No' he'e Yesus puj a'ome med bang pali'ba sami natahoir tofang panen ho a'raham, fede supi e' som a'fom nene.²¹"Khorazim, sah karang iraham! Betsaida, sah karang iraham! fede' na utahoir tofang ba a'ra inai homi latel hodi, a'ra mong Tirus med Sidon dimi latel, honie e supi som a'fom lufangam, sariho supi fen laan puin, supi hel maru mimih.²²Sobo Na iramateng, sariho mong a'bul a'hal lap o' selmi honi he'e, Tirus med Sidon eiho mifilung, sobo ieiho mi tarofe.²³Med iri Kapernaum, ma'a denfe name ino' lafining sam burang a'tor? A'ai, iriho name irahel sam pong name minam o' pali' lehel, fede' na utahoir tofang ba a'ra inai mi latelho, mong Sodom dimi a'ra, sari bang pali' ho sodai a'ra sam fed ho' mimeng.²⁴Sobo Na iramateng sariho, a'bul a'hal lap o' selmi honi he'e, Sodom eiho mifilung, ieiho mi tarofe."NAMEBA YESUS O'LAP HO' HO, O' TAROFE HING"²⁵Selho a'raham Yesus ubang ho, "Na Ani utarain Nimang Lahtal, burang fa'ai o' Lahtal, fede' barpi ho'o A' med name na' hol dil ma'eh el tafuning, sobo a' med ai kabar kaai e'tub e'dam.²⁶O, Nimang, sari ho'oni horofe omtamuj Adang homi.²⁷Ernu turlo ho Nimang med Nenam. Name nudi e' Ai a'hol nene, seilalho Omang; name nudi e' O'mang a'hol nene, seilalho Ai, med nameba Ai u i'nung horofe utanut med no'.²⁸Ma Nolapma, iriba moleng malaj med tarofe pahem fit fan, ma honie Na itarofe hing, no' ham ien.²⁹Naba Na ibare tamengam horo tefang honie Nabung usakola, fede Nariho bala amone, kaai lamang, no' he'e ilaman tining talaj med.³⁰Fede, Na ibare taho o' karak a'ai, med na o'ba natefang ho filung.

12 YESUS HORO HAIR SAH O' LAHTAL¹selhomi, yesus lame aladil a'lai, sariho hairsah om mi, honie o'sakola aibar

malihing, horo he,e supi alapa' ho hi'ade.²Sobo farisi hinung a'hol horo he'e, supi yesus a'ra mateng, "E'dun, o'sakola aibar naba hair sah ommi panen he'e a'hal horofe supi hair sah om mi panen."³Sobo Yesus supi a'ramateng, "Nabafe daud med o'a'taan ernu a'ra supi malihinge supi panen ie'ta'an dai,⁴taro'nife samid Lahtal O'bang om mi, no'he'e rotiba name puin med name a'ra tohuil hodi a'de, seilalho imam e'reeng horo a'ai?⁵Erne, i Taurat Sura' miho i e'taan dai, sariho hair Sah a'raham honin he'e, imam ernu hair sah ho lafang sobo supi e'ahal nene?⁶Honin sobo, Na ira mateng; o'mimate Lahtal O'bang e'motaho a'ra ho'omi.⁷Sobo, mang fede' i o'lel a'holam; Nei inungho ukarang e'sah, sobo e'dang pew nene, o' a'hal neneho i e'hukung dai.⁸Fede', Nameno' Ai horofe hairsah ho o'Lahtal."YESUS HAIR SAH MI NAME A'NO'BIRANG⁹Yesus hemomi hel lame sam supi o'aome bangmi.¹⁰E'dun, name lote ho, a'tang denle sah. supi Yesus a'tan ubangho,"Hairsah om mi name a'no birangho as'bulem a'ai?" honinsa supi Yesus a'no' a'hal no.¹¹Horo, he'e supi A'ra mateng ubangho, "Inaihomi namenu o'nub pirnu, sari nub ho hairsah a'raham muj lafo lehel, ma' sa sona ataa'in lafo lehel med a'ra madong em a'ai?¹²Nameno' ho eifali so mi mate nub ho e'mota! honife, hairsah om mi nano' panen ho a'bul."¹³No horo he'e, Yesus Sari Ailoteba atang minho, "A'how satang a'hir." sa anono' ano'birang, mangfede' atang denle honin.¹⁴Sobo, Farisi hinung homi sahirtoho sam, supi sara pec honie A'ri lafang, taro'nife ma' supi Yesus ho a'mine no.YESUSHO, LAHTAL SONA U A'LE A'HOW A'TITING¹⁵Sobo, Yesus, supi o'tanutho a'hol horo he'e, saladimang a'hal sam.Name tofang a'taain sam horo he'e, sa a'no' birang barpi.¹⁶no sa supi a'ar mateng honie, supi ha'ai A'ri ubang lame name a'how a'hol e.¹⁷Sarina ho' a'ra honie, nabafe Nabi Yesaya umatengho a'no' an."¹⁸E'dun, name A'how atiting ei na u a'le' u tara, na ukarang ei a'rahamho no lamandi u inung. Na no roh med a'rita, honie sa na a'bul umateng bang ernu e'maring.¹⁹Sa e' name lafang nene, sa e'beat nene, name selolho pirnudi e' a'mang ma eh nene.²⁰Falo hid sa e' a'hi' med nene, sumbuba min eham sa e' a'no' min nene, sam sa o' a'bul ho a'no' somitale,²¹med bang ernu pali' ernu ei a'nifemi udume." Yesaya 42:1- 4YESUS O'TUTUNG KUFA'HO, LAHTAL O'ROH BOLANGFEMI

²³Name tofang sahoir, no' he'e utaa'in, " Sari horo ma'a Daud o'Ai?"²⁴Sobo, farisi hinung ma eh horo he'e supi ubangho, "Ai ho' setang o'afen beelzebulho a'ra tohuil nene honi he'e, sa setang a'tetel sah."²⁵Yesus supi o'tanutho a'hol horo he'e sa supi a'ra mateng, " Bang pali, a'ri'an parentanu om mi, sobo sobobom sari lafange tabite honi he'e, med meng. mede, bang mate serang tofang, eme bang om nu, sobobom sari lafang tabite honi he'e, supi tahangsah.²⁶Mangfede' setangso setang a'tetel, honi he'e supi tabite fede' supi sobobom sari lafang. mangfede honiso, ho he'e supi o'bang pali' parentanu e'far ho ma' sa tahang no' eme a'ai?²⁷Honife, mang fede' Na Beelzebulfe puin setang a'tetel, honi he'e i aibar ma'a anofe a'ra setang a'tetel? honife setang horofe i ahal abul e'dun o' name.²⁸Honi sobo, mangfede' na Lahtal o'Roh bolangfe puin setang a'tetel, honi he'e Lahtal o'parenta bang ho' iri taam.²⁹Soeme, namenu omho sasam name kufa' o'bang om lemid tot kalaping sobo sa aiho a'pec a'mihing dai honi he'e, ma'a sa o'tot o'kalapingno? sadai nameho a'pec a'mihingamfe, sa o'bang omho utot ukalaping.³⁰Anoso nara tohuil nene he'e, sa nari lafang. med anoso nara abuil ta'unung nene, honi he'e, sa a'bite a'dakang.³¹Honife na iramateng, doc med e'bit e'ng el nameno a'rahamho uampo no, honi sobo e'bit e'ng el fa Roh a'raham e' uampo nene.³²Med, anoso mateng lurung Nameno' Ai lafang honi he'e uampo no, sobo anoso mateng lurung Roh lafang, honi he'e e' uampo nene, sariho fed ho'omi sam mong sel maeh ho a'meng."TIHO, O'PIRFEMI A'HOL"³³Mang fede' tiho no, honi he'e o'pirhodi no, Sobo mangfede' tiho sah, honi he'e o'pirhodi sah. fede', tiho o'pirfemi pi a'hol.³⁴Hoi, mon arofang

o'diing bap, iri a'riingfail o'nameho ma'a i na o'no' ham ubang no? fede' iom mimadong, iatmihel.³⁵ Name oba no'ho, sa sei kafac no'femi nano'tofang a'rahel, sobo name o'sah ho, sa sei kafac sah horomi nasah tofang a'rahel.³⁶ Sobo Na iramateng, mateng pa'oh fawba name ubangho, mong a'bui a'hal lap o'selmi honi he'e supi sona umateng ulurung.³⁷ Fede' imatengpa mi, honi he'e i abul, med imatengpa' fe mi honi he'e i hukung salang med.FARISI HINUNG MED TAURAT O'NAME NA'HOL UTUB UDAM NU BANG³⁸No' honi he'e, Taurat o'name na'hol med Farisi hinung supi Yesus a'ra mateng, Guru, a utub nu panen honie ni e'dun.³⁹ Sobo Yesus supi a'ra mateng. Iriba a'riing fail med ob bar o'a'hal o'name, i nahow utubnu panennu. utub den napanen supi e'reeng ei ho a'ai, sei lalloho Nabi Yunus horo sano' utub.⁴⁰ Fede, Yunusho mong abmate a'to'mi dil lel mitow, dilpaka mitow, Nameno Ai di o'rupa honi, sa ma' a'ra pali' mate a'to' om mi paka tow lel tow.⁴¹ Niniwe hinung ma' name fed ho'mi ho a'ra ham-ham hukung salang fede' supi Yunus o'fompahang ma ehamfe supi som a'fom. E'dun, o'mimate Yunus e'mota ho a'ra ho'omi.⁴² Afen ob pong fi'ing lol ho' sahirtoh name fedho' a'ra mong a'bul a'hal lap o'selmi honie supi hukung, fede' sa pong pali' taportami ho' Salomo ei na'hol dilmaeh ho ualepang. E'dun o'mimate Salomo e'motaho a'ra ho'omi.OH A'AIHO EI SAH EI KARANG⁴³Setangho sa name no' om mi hel horo he'e, sa lame pali' lairang tofang a'lai, sa ti uh airlah lap sobo e' a' hol nene. ⁴⁴Horo he'e sa ubangho, no bangba namihel horofe, nafoil samleam. sa sam he'e, bang ho so oh, parin bolang, taro' alap rupa rac.⁴⁵ Horo he'e, setangho safoil sam so tenang el pir itito sobo mi a'riing bi' ho' horo he'e supi homi mih mitar.Horo he'e sar aih o'fetang mang sahta, turho so mino.Nameba fed ho'miho, selnumi honin he'e na ho' a'rupa' a'holdang.YESUS O'FO O'MANG, MED O'DI' O'MATU O'A'BUL⁴⁶Yesus name tofangho dai a'ra mateng eh he'e, o'fo med o'diailbar ho' lulingmi tifeh, supi panen taro'nie a'ra matengfe.⁴⁷ Namenu a'ra mateng, Adai dun, ife med o'diailbar pong liling mi tufeh, supi a'ra hu'tang uma.⁴⁸ Sobo Yesus sari aih o'ramateng ubangho,Ano soba nifeho, med ano soba no diailbar?⁴⁹No' horo he'e, sa satang so sakola aibarho utub sa ubangho, ong ho'oro nife med no diailbar!⁵⁰Fede' name anoso nimang sorgamiho, ei i'nungho panen, honi he'e, sari horo no diail lotebar, sari horo no u'dingbar, med sari harofe nife.

13 NAME FIN BAHITE A'NO' UPAPAIN¹Selho a'raham Yesus bangmi helsam mong tut pa'tamih. ²Name tofang ho'

o'lubung. Horo he'e samid pelngtamid mih, med name tofangho tut pa' tatoh.³ Sa natofang umateng sobo, sa a'no' upapain, sa ubangho, 'Ainu sam fin bahite, ⁴safin bahiteho, den muj se adi lehel, honie hiw lelang er nu hel a'de oh. ⁵Na A'failho den muj foibung lehel, honie fa'ai kurang. na a'failho a'bow sobo o'alimang e'te'eng nene fede' fa'ai tapah nene.⁶ Honi sobo fed bune tahoro he'e taat oh, fede o'alimang a'ai.⁷ Na A'failho den muj mong namang bung lehel, honie a'bow sobo namang a'pec. ⁸Na A'failho den muj fa'ai bala lehel, honie a'bow o'pirta, den pir ratnu, den pir ertalang, den pir ertow. ⁹A'nos o'fel a'ra honi he'e sa ualepang."YESUS SA UPAPAINHO UMATENG¹⁰Yesus o'sakola aibar ho' a' tan, "taro'nife na upapainfe ubang supi a'ra mateng?"¹¹Yesus supi a'ra mateng, na ahol dil ma eh puin Sorga bang bolang o'natofang a'hol eiho na med "Ienam, honi sobo supiho na e'med supi en nene. ¹²Fede nameba ei a'ra, honi he'e, med en honie sa a'lihing a'ban.Sobo nameba ei a'ai, honi he'e, nabaso a'ra, a'bung name barpi med.¹³ Horoba, na o'upapainfe puin supi a'ra mateng, honiesa supi dune sobo dun a'hol nene, supi alepang eh sobo ma eh nene med o'leldi supi a'hol nene.¹⁴ Supi ei a'rahamho, Yesaya o'matengpa' a'no' an, sariho ubangho, supi safel puin ma eh sobo o'lel a'hol nene, supi se'fail puin dun a'hol honi sobo e' pahang nene.¹⁵Fede' bang pali' ho'o ah adobe, supi alepang maeh ulahun, med supi se'fail tapai. mang fede' a'ai honi he'e supi se'fail puin dun a'hol, supi safel puin alepang, med o'lel ho a'hol fede supi om ah bala amone, honie supi savor nolapma birang bu'uin med.Yesaya 6:9- 10¹⁶Honi sobo e'fail no'ham med fede dun a'hol, med afelho no' ham med fede' sa alepang ma eh.¹⁷ Na iramateng, nabi med name om a'bul tofangho, i nabafe dun a'hol supi om e'dun uma, sobo dun e'a'hol nene, i nabafe ma eh supi om alepang sobo e' ma eh nene."NAME FIN BAHITEHO O'LEL¹⁸"Honinfe name fin bahite o'lelho ualepang.¹⁹ Nameba fom pa'ho ualepang sobo e'pahang nene,hor he'e nabafe sa alepang med a'ra om mi eh ho, setang ho' utot med parat. sari name honi horoba, na a'fail muj mong se a'di lehelho.²⁰ Na a'fail muj toi bung lehelho, nameba fom pa'ho ualepang som sanang sapano'puin med, ²¹sobo o'alimang e' a'ra a'fahmi nene, satahang e'lufang nene. seh-seh he'e sa sah karang a'hol, maar mahip a'hol horo he'e sa muj ol.²² Na A'fail muj name bung lehelho, nameba fompahalepang no he'e, pali'mate sokafac puin om a'dimang a'pong a'bor puin fom pa'ho arap kombai horo he'e o'pir a'ai. ²³Sobo, na a'failba muj fa ai bala lehelho, sari ho'o nameba fom pa'ho ualepang, no' he'e o'lel a'hol. sari horo a'bul-a'bul o'pir a'ra, o'hir o'pa'ho den pir ratnu, den pir ertalang, den pir ertow.MEN MED ALA SANO' UPAPAIN²⁴Yesus foil upapain beng usupi a'ra mateng ubangho, "Sorga Bang o'upapainho, mang fede' namenu so na a'fail no'med so dil om mi te' muding honi.²⁵ Sobo, name tar oh horo he'e, falefang ho'men a'fail med alaho mi bahite no'hor he'e samam.²⁶ Sam o'selmi alaho bulingta pa' ba oir honin he'e, mendi a'ra tufeh.²⁷ Horo he'e dil anengho o'name karesang ho'a'tan,Tuang! a e' na a'fail no'fe med dilmi te'nene so? No' he'e men ho taro lol ho?"²⁸ Sa supi a'ra mateng ubangho, falefangnuso naho panen. horo he'e o'name karesang ubnggho, Taro,ni a i'nung ni sam fet ta unung no?"²⁹ Honin sobo tuangba dil aneng ho sa ubnggho, 'Seseh! Mangfede' menho ifet taunung honin he'e, aladi imenho a'rafetam.³⁰ sei honi supi sara ham-ham fetang sam ala atuir o'selmi. ala atuir o'selmi honi he'e, na name na te' a'ra mateng honie, menho sotur fet a'pec taring alo honie a'pew. "Sobo alaho atuir honie taunung med parahmi, a'ra mid no esel mi taro.""³¹LAHTAL O'BANG HO, MANGFEDE SINA FALEI A'FAIL HONI³²No'he'e Yesus foil upapain beng usupi a'ramateng ubangho, "Sorga Bangho mangfede' sina falei a'fail honi, name med so dilmi bahite. ³³Sari sina falei o' a'failho somi katibi' sobo sa abow honi he'e, sa somi mate falei beng e'mota o'mitata honi he'e, sa sano ti mate horo he'e hiw lelang ernu ho' o' a' baleta so barang pec.³⁴No he'e, Yesus foil upapain beng supi a'ra mateng, "Sorga Bangho mangfede' na a'fail kakaiba roti a'ra a'bal ei honi, ai obnu med tarigu kilo tow ta a'bal, sam sari na a'failho misel barpi.³⁴ An tofangho Yesus upapainfe mi name tofang a'ra mateng, sobo supiba O'sakola

aibarho sa e' upapain mi supi a'ra mateng nene.³⁵Honiesa, nabafe nabi umatengho a'no' an, "Na nat a'be' honi he'e upapain ernuso laher, pali mate a'ra honi he'e, natafuning tofang na umateng ulurung." Mazmur 78: 2BANANG FALEFANG DIL BUTMI A'NO' UPAPAIN³⁶No he'e, Yesus name tofang a'dmeng samid bang om lemid. Horo he'e o'sakola aibar ho' a'bung a'ramateng, men mong dil butmiba a'no' upapainho "O'lel unira matengfe."³⁷Sa ubangho, "Nameba na a'fail no'te'ho nameno'ai,³⁸ dil but ho, pali' mate ho'o. Na A'fail o'no'ho, Sorga bang bolang o'aikabar, menho faletang o'aikabar,³⁹faletangba men a'fail bahiteho setang darah, sel tapeng horlap ho, zamang o' a'mujmi, nameba na a'fail horolapho, malaikat tofang.⁴⁰Honife mangfede' menho ta'unung a'pew, sari horo mong zamang o'amujmi honi he'e, a'ra latel.⁴¹Nameno' ai so malaikat ernu a'how, honie supi doc tofang med name sah panen tofangho, ta'unung o'bang o'pali'mi,⁴²honie sa few mong afail bang leam. Hemomiho a'hain a'fe' safihing ir sat bac so a'ra. ⁴³No' honi he'e, name a'bul ernu somang o'bangmi, lel madal mangfede' fed honi. Anoso a'fel a'ra honi he'e, sa ualepang. SORGA BANGHO MANGFEDE' KAFAC TAFUNING MENG HONI, MED MUTIARA HONI.⁴⁴" Sorga bangho mangfede' kafac mong dil butmi tafuning meng honi, name sam a'hol horo he'e foil med a'bor tafuning. fede' apano' o'sah horo sa sam so na an-an fail a'no'oh, sa dilbutho fel.⁴⁵Folinu honi he'e, Sorga bangho, mangfede' name dagangn nu mutiara lap honi. ⁴⁶Sa mutiara o'fali matenu a'hol horo he'e, sasam so na an-an fail a'no'oh, no' horo he'e sa mutiaraho fel."SORGA BANGHO MANGFEDE' DALANGBA AB AFENG HONI⁴⁷" Sorga banghodi, mangfede dalangba name tangmi few, ab a'fang-a'fang mihil honi.⁴⁸Dalangho mang afeng horo he'e, supi baring sam tut pa' ta, supi mih, ab o'no'ho supi ta unung med laatang mate mi, sobo o'sah ho supi a'hel few. ⁴⁹Honife, sari horo mong zamang o'amujmi honi he'e a'ra latel. Malaikat ernu hel a'bang name sah panen ho sei, name no' panenho sei, ⁵⁰no' he'e name sah panenho few mong afaibang leam. hemomiho, a'hain a'fe' safihing ir satbacso ara. ⁵¹Barpi ho'o i a'hol pahangam eme dai? supi ubangho "Iya".⁵²Yesus supi a'ra mateng, "Honife Turat sura' o'name om a'raba sano' Sorga bang o'sakola amho, sarho mangfede bang anengba so kafac o'em soeme o'balol a'ra hel honi."NAME MONG YESUS O'BANG ASELMIHO, YESUSHO USAAIN.⁵³Yesus sa upapain ernuho umateng no'horo he'e, sa homi hel sam.⁵⁴Sa sam sobang aselmi horo he'e, sa supi o'aome bang a'ri an supi a'ra sakola, supi sahoir ubangho, ai ho'o "Taromi na ahol dil maeh med na utahoir ernu ho'o med?"⁵⁵Horo he'e omangba bang a'ten a'home eh ho eme a'ai? o'fo horo name ubang Maria ho, med o'diaibar horoba Yakobus, Yusuf, Simon mrd Yudasho?⁵⁶Sari horo o' u'dingbar a'ra tanai ho'miho? No' he'e ai ho'o sa taromi ernu turlo ho'o med?".⁵⁷Horo he'e supi om a'riing a'pangsah. Sobo Yesus supi a'ra mateng ubangho, Nabinu name uada ahol, honi sobo o'bang oselmi, o'pali mi, med o'bang om lah om miho", name e'uada a'hol nene.⁵⁸Sa sobang oselhomni natahoir tofang panen, fede name e'o'a'tino' bit nene.

14 YESUS A'FAINH O HERODES MAEH¹Selnu mi, Herodes, pali' ho o'afen, sa Yesus o'hamoi ma'eh. ²Sa so name karesang eyho a'ra mateng, Sari horo Yohanis ba name a'foil eh ho. sa name min o'a'nai homi sofetang am horoba, na utahoir ernu sa o'om homi panen.PANEN MED YOHANIS NAME A'FOIL EIHO A'RAHAM SAM SO A' MINE³Herodes, sa Yohanis ho a'puin a'pec med sapiri mi fede' Herodias, Filipus o'obho, Herodes o'u'ding. ⁴Fede' Yohanis sa a'ra mateng ubangho, Herodias a med a'no' eyho e'a'bul nene.⁵Horofe", Herodes om Yohanis ho a'mine sobo, sa name tofang e'l baroc, fede' Yohanis ho Lahtal ubaleta.⁶Sobo, Herodes a'fain o'selmi sa diang panen, Herodias o'ai ob sipi a'pong a'dang homi sabei Herodes apa no' empir,⁷horo he'e, Herodes so ki so a'rooin min ubangho, nabafe ai lafat ho ubang he'e, sa med en.⁸Mang horo he'e o'fo om lehel mang no' he'e, aika ob ubangho, "Yohanis ba name a'foil eh ho' e' lafung med ping mate mi, honie med nen". ⁹Afen om muj empir siobo, sa soki so a'ro oin minam, med name tofangba a'ra ham-ham naade ho e'ile horo he'e, sa name a'how honie naho so med en.¹⁰Sa name a'how sam sapiri mi Yohanis e'lafung hor med.¹¹Horo Yohanis e'lafung name med ping matem, med ai ob ho en, no' he'e, aika ob fisam sofo en.¹²No' he'e, Yohanis o'sakola aibar ho' o'bo'ho med a'pot, No' honi he'e, sipi sam Yesus a'ra mateng.ROTI PA' IFIHING' AB PA' ALO MED NAME NO' RIB IFIHING E'RE ENG¹³Yesus naho ma eh horo he'e, sa mid einuta sei solo sam pali' oh nu leam. sobo name tofang ma eh horo he'e, sipi se'fa puin a'taain bang a'ri an, pali'a'ri an.¹⁴Yesus hel, sa dun honi he'e, name tofang lubang eh. Om nameho ususa, no' horo he'e sa nameno o'mode a'no' birang.¹⁵sam dil paka o'selmi, sakola ai bar ho' Yesus a'ra mateng, "Pali ho'o so ohe, dilpaka eham.name tofangho a'how sam bang lap, honie namej fel sere eng".¹⁶Sobo, Yesus sipi a'ra mateng" "Sipi sam nene. I namej lap sipi en ade".¹⁷Sipi A'ra mateng ubangho, "Naden e'ara nene, sei lal ho roti pa' ifing med ab pa'alo".¹⁸Yesus ubangho, "Fit ho'o lema med nen".¹⁹No' he'e Sa name tofangho a'how mih barpi, Sa roti pa'ifing ab pa'alo ho a'hi'a'her. No' horo he'e sa med so sakola aibar en sipi a'how med name tofangho midalam.²⁰supi so barpi a'de sam a'to'in. No' supi o'ameh eme o'a'lihing supi med honi he'e, la atang pa' ernu falingalo afeng. ²¹Name ba na adeho lotebar ma' pir rib ifihing, sobo obbar med eikabar e' tadai.YESUS SEITA LAME²²Yesus so sakola aibar a'how mid eyta hano'ang mong tangden leam, Sariho name tofangho a'how sabor.²³Yesus name tofang a'how sabor no'he'e, sa solo mid doe ta mid ao'me. sam dil paka honi he'e, sa solo hemo mi.²⁴Sobo, eyho ta at e'letam, bob a'doil ipeh mideh, fede hamoi lafang.²⁵Od ut dilel maeh he'e Sa seita lame ho' sipi o'lapho. ²⁶sakola aibar mang dun a'hol sa sita lame eh horo he'e, supi baroc empir, sipi lofe ubangho, "Hemo gor-gor so!". sipi lofe id fede' sipi baroc. ²⁷Mang hom, Yesus sipi a'ra mateng, ubangho, "iom a'no'Dume!, ho'o Narisoba, baroc e."²⁸Petrus a'ra mateng, Tuhan, mang fede' ariso honi he'e, nahow sei ta lame olapfa ²⁹Yesus ubangho, "Soba ma!" horo he'e Petrus ey om mihel seita lamefa Yesus o'lapfa.³⁰sobo mang dun hamoi a'hol he'e sa baroc horo he'e sa dele hol. Sa lofe, "Tuhan, Nano'il!"³¹Yesus satang a'hirfa Petrus a'puin no' a'ra mateng, ari udume bol, taro'nife om a'ba ang. ³²Sipi mang mid eyta he'e, hmoi di tining.³³Horo he'e, sipi ey om miho, Yesus uada a'hol ubangho, "So A'ti no' Ariho Lahtal Ai!"YESUS NAME MODE A'NO' BIRANG³⁴Sipi sam tang den mi, sam Genesaret pali'mi.³⁵Name pali' homi A'hol horo he'e, sipi sam ubang pali'

ho mipir, sipi name mode ho barpi a'ra ho' Yesus o'lap ho. ³⁶Sipi Yesus a'bang o' kod mate taporho a'tor, horo he'e, nameba o' kod tapor a'torho birang.

15 LAHTAL O' PARENTA MED NAMENO' EI ASALA¹O' a'taai, Farisi hinung Taurat o' name na a'hol oinu tong Yerusalem mi ho' Yesus a'bung a'ra mateng, ²"Naba e'sofe, O sakola aibar bap bale o'asalaho lafang? fede' sipi roti ade sobo e' satang hafo' nene!"³Yesus sipi a'ra mateng ubangho, "Taro'ni sofe iridi i asalaho puin Lahtal O'parenta lafang?"⁴Fede' Lahtal ubangho, ife imangho u ada a'hol, med mang ano horo sa sofo somang e'puir, u'il-u'il minoho med.⁵Sobo, i ubangho, "Ano horodi sa sofo somangho a'ramateng, na o'ba ien eyho, med Lahtal enam",⁶sa sofo somang u ada a'hol nenedi no. honi he'e, iey asalaho puin Lahtal o'fompa'ho luh fewam.⁷Iriho, ladimang labor o' name, so a'bul Yesaya iri bit, ⁸"Bang pali' ho'o, supi sat fe puin Nari u ada a'hol sobo, om ah ho Nelet."⁹
¹⁰No' Yesus name tofangho o'lofe a'ra mateng, A'lepang a'hol!¹¹Ha ai naba tat om lemid horo name a'no' sah nene sobo, nabaso at om mihel horofe name a'no' sah".¹²Horo he'e, Yesus o'sakola aibar a' tan, "O matengpa' ho Farisi hinung ma eh, supi om a'ri ing A a'hol emaa?"¹³Sobo, Yesus ubangho, "Te' muding tofangba, Nimang tong sorga bang bolang miho e'te' e' muding neneho, o'selmi he'e, sariho fet sam o'alimangdi baling med."¹⁴sipi ho sey honi. sipiho name eng sah baring lame o'nameso. mang fede' name engsah nuso name engsah a'tang puin a'ra lame, sonangalo barpi lafomi muj.¹⁵Petrus a'ra mateng, upapain ho'o A "Bit a'no' lel niramatengfe".¹⁶Yesus ubangho, I e' pahang dai?¹⁷Na ernuba tat lemidho sa hel tato' lehel, no' honi he'e, pui fisam fah lafo mi few ho, i e' a'hol dai?¹⁸Honi sobo naba so tat mihel, sariho tom mi madong, sari horofe name a'sahain.¹⁹Fede' tom mi madongho tanut sah ernu, name a'mine, bul ta'u, doc panen fa ai lafat a'raham, ta'u dur, ladimang labor, name e'bit eng el.²⁰Na honi horo name med sah karang mifew, sobo tatang lam bolang nene na adeho, e' name med sah karang mifew nene.YESUS SA KANAAN OBNU UKARANG²¹No' he'e, Yesus sa hemomi saluil Tirus med Sidon leam.²²No, kanaan obnu a'ra pali' homi ho' o'lofe o'id ubangho, nari u'karangfe Tuhan, Daud o'ai! No ai ob ho roh sah tamang e, sah empir.²³Sobo Yesus, e' o' matengho a'bor pa'nudi a'ai, o'sakola aibar a'ra mateng, a'how sam! fede' sa tamot mi lofe id sei masing.²⁴Yesus ubang ho, Na ho' ho'o, Israel o'nub suhuin fe o'lap ho.²⁵Seh-seh, he'e obtumo 'ho ho' Yesus a'pong a'dang homi fa'ur muding amfe ubangho, Tuhan nari ukarang fe!²⁶Yesus a'ra mateng ubangho, Aikabar o' roti med puin bel tofang en adeho e'no'nene.²⁷Ob tumo 'ubangho, A'bul Tuhan, honi sobo, bel tofangho, so aneng o' namej ameh mejata laher hel horofe sipi ade.²⁸No'Yesus a'ra mateng ubangho, obtumo, oudume mate! Ey om uma taro'ni he'e, mimengam. Sel ho a'raham o'ai ob birang.YESUS NAME TOFANG A'NO' BIRANG²⁹Sari homi, Yesus sa Galilea tut lol.No'sa du'hil sam doita sa homi mih.³⁰No'he'e, name tofang ho'o'lubung, name e'sah a'tang sah, tu ung doh, engsah,name a'mang sah beng foil ta.Sipi nameho med Yesus e'fasel mi a'tarang no'he'e, Yesus sipi a'no' birang,name tofang sahoir,fede supi e'dun he'e, name a'mang sah mateng no', name e'sah a'tang sah birang, name tuung doh lame no',name engsah dun na ahol.Homi sipi Israel o'Lahtal ani utarain.YESUS NAMEJ MED NAME PIR RI'BUT A'LIHING EN ADE³²Horo he' Yesus so sakola aibar o'lofe a'ramateng, Name ho'nom e'sah empir, fede'sipi nara tareng towam, supi o' namej a'ai.Na sipi a'how malihing puin sabor sah, honie sipi sabor selai lolho, den tasibung e'.³³Sakola aibar a'ra mateng ubangho, pali'oh ho'mi pitaromi roti tofang med puin name tofang ho'en ade sa a'to'in!³⁴Yesus sipi a'tan, Iroti puin ho tofang den? Sipi ubangho pa'itito med ab pa'nu,alo.³⁵Horo he' Yesus name tofangho a'how mih.³⁶Mang no'he'e, Yesus roti pa'itito med abho ara samed. Sa mahen few no' horo he'e, sa a'hid a'her, sa med sakola aibar en,sakola aibar med name tofanghomi da'lam.
³⁷Sipi a'de sam a'to'in.No'sipi o'ameh a'lihing ho ta'unung honi he'e,la atang itito a'feng.³⁸Nameba na adeho,lotebar pir rib'ut,sobo ob bar med aikabar e taan da'i.³⁹Sa name tofangho a'how sabor no'horo he'e,Yesus mid ey'ta,sam mong Magadan pali' leam.

16 FARISI HINUNG MED SADUKI HINUNG YESUS APATE¹O'ataain Farisi med Saduki oname ho Yesus A'pate, supi Yesus abang honi sa Yesus sorga o utub udam nu med supi etub. ²Sobo Yesus ubang : " Dilpaka honi he'e iubang ho pali'om luling, burang om ten."³Lalami honi he'e,Fed ho'o hanoi mate toh aselba burang om la'anten, taro'ni sofe burang om oasala i'ahol sobo, utub udam samang ei ho i ale'sah. ⁴samang nu oname Ari'ing fail med labuil la'ete ho'o, supi utub udam nu bang, sobo utub udam nu di foi supi en nene, seilal ho, Yesus ei utub udam. No'horo he'e, sa supi med ad meng sa sam.FARISI MED SADUKI HINUNG EI ROTI O NA'FAIL HO OLEL PA⁵Sakola aibar sam tang den mi he'e, supi roti usibung e puin nene. ⁶Horo Yesus supi aramateng ubangho," Farisi med Saduki hinung ei roti ona'failho, i e'dun no'-no', u iribuang. ⁷Horo he'e supi solo sanai homi usarahu'tang ubangho," Ho'o aselba pi e roti puin ho' nene horoba." ⁸Honi sobo Yesus supi o hu'tang ho ahol horo Saubang ho," Hoi, name ba o udu me kurangbol, mitaro'ni ei fe ilo i'nai mi roti a'ai ho u hu'tang?⁹A hal i' e pahang dai so? roti pa' ifihing name rib ifihing ade, oameh i'taunung ho latang den i sibung am? ¹⁰Eme', roti pa'itito name rib ut ade, o ameh i taunung ho latang den?¹¹Taro'ni sofe i' e pahang dai, sari ho na e roti horo u iramateng eh nene. Honi sobo, Farisi med Saduki hinung ei roti o na'fail horofe, u iri buang. ¹²Homi he' e supi ahol ho, Yesus e roti o na'afai horo u'supi ara hu'tang e, u saribuang nene sobo,Fa Farisi med Saduki hinung o gur pel horofe supi u'sari buang.YESUS HORO MESIAS¹³Yesus sam mong Kaisarea Filipi pali'mi, Sa Sosakola aibar atan ubang ho," Name omateng ata'ain , anosoba Nameno' Ai ho?" ¹⁴"Supi ubang ho," Nameden ubangho, Yohanes ba name afoil eh ho, den ubang he'e Elia, den foi ubang he'e bite Yermia, eme Lahtal o fompa' bit ei namenu so. ¹⁵Horo he'e Yesus supi atan," honin sobo iraham he'e, Nari ho'o ano faleng? ¹⁶Simon Petrus ubang ho," Ari horo Mesias, Lahtal O Ai fetang.¹⁷Yesus aramateng ubang ho," Simon Yunus o'ai, hal tafoil arupa' araham, fede' hir med fui so naho u aramateng nene, honi sobo Nimang tong sorga bang bolang mi horo uara mateng. ¹⁸Med naridi u'aramateng, ari horo Petrus. Na no jumaat med alang foi ho ta

atuhuin, hunie sa Hades o sear nun ano' sei sah.¹⁹ Na sorga bang pali' o salo'nun during ei ho, na med en. honi sa naba fe i pali' mate ho ta u ira pec eh he' e, tong sorga bang mi di saripec orupa honi. Med naba fe i pali' mate ho ta afetang honi he'e, tong sorga bang bolang mi hodi tafetang.²⁰ Horo Yesus so sekola aibar ho ano' naumang honi e, supi ha'ai neme nun ho aramateng ubang ho Sari horo Mesias huni e. YESUS SO MIN HO U MATENG²¹ Sel homi, Yesus So sakola aibar ho etub ara mateng ubang ho, sa uil-uil sam Yerusalem leam e sa, tumo' bar a'omebang buang o aneng, med taurat sura' o name, supi ma'ar mahip tofang panen araham, supi amine atubing, no'he'e tareng tou om mi Sa sofetang.²² Horo he Petrus Yesus baring satote'lol, ehap, aramateng ubang ho," Tuhan, musti Lahtal sari na ho med elet-elihing! na ho'o e arupa' araham nene.²³ Honin sobo, Yesus sadimang Petrus aramateng ubang ho," Nelet nelihi'ing ha'ai Napong'dang homi toh e, hoi setang! Ariho ano' foi na u ufit e, fede' o tanut ho ano'tining med an tofang Lahtal ei horo araham nene sobo, nameno' ei fe mi ho'.²⁴ No' he'e Yesus so sakola aibar aramateng," Anoso Nataain sa uil solo sara kalufe, so salib tefang huni fe ma Nataain.²⁵ Aselba anoso so laman ho ano' il luling he'e, o laman ho sa suhuin. Honin sobo, anoso o laman suhuin asel Nari, honi he'e sa solaman ho sona med.²⁶ O untu naba, namenu pali' mate ho med ano' sei sobo o laman suhuin? Eme ano namenu so nanu puin aeng tiling no'?²⁷ Fede' Nameno' Ai ho' sa ho'ma he'e, Somang o lel bolang fe om mi ho' med So malaikat nun ho ara tohuil, no' hunin he'e Sa nameno' o panen aten ho o'abor, o den med en, orupa panen aten ba supi akala huni.²⁸ Na o abul fe u'ira mateng, name pirnu alo ho'omi tufeh ho e min malot ho ahol nene, sam sipi Lahtal ai so parenta bang mi ho' ma so ta' ahol

17 MUSA MED ELIA YESUS ARA HAM SARIPETANG¹ Mi'alai tareng talang, Yesus sa Petrus, Yakobus med Yohanes ba Yakobus o diail ho, supi sei solo arasam doi lafining ta.² Horo Yesus supi apongfa' araham homi, Safah sahir ano' bengnu, Apongfa' lel madal mang fede' fed honi, O fen ho afel lel madal.³ Sonangtau dun huni he'e, Musa med Elia Yesus ara hu'tang eh.⁴ Petrus sa Yesus aramateng," Tuhan, pi ho'omi so mino', na hob pa'tow dod ho'omi, nu ho Eiy, nu ho Musa eiy, med nu ho Elia eiy.⁵ Petrus dai mateng eh honi he'e, tafi'ing bo'lel madal hel supi baloil, horo he'e name amangpa' tafi'ing om mi hel ubang ho," ho'oro Noai Na Nona ukarang, Sari horofe na u'inung. Eiy alepang." "Sakola aibar sari matengpa' ho maeh araham ho, supi gulu hel apongfa' sam fa'ai ator, fede' supi baroc empir.⁷ Sobo Yesus ma supi ator no' he'e, sa supi aramateng ubang ho," I'hirtoh ha'ai baroc e."⁸ Supi seng atel honi he'e, name den e homi nene, Yesus solo homi.⁹ Supi doi ta sabor hel honi he'e, Yesus supi aramateng honi e, supi ha'ai naba supi edun aholam ho, bit lame nene sam nameno' Ai ho name min o'anai homi sofetang sahirtoh.¹⁰ No' sekola aibar foi atan," Honi e, taro'ni fe taurat sura' o name om ara nun ubang ho, Elia uil sotur ho'?¹¹ Yesus ubang ho," Elia sotur ho' ho abul hunie sa an tofang ho ano' no' ano' mahen.¹² Sobo Na iramateng Elia ho'am sobo supi e' apmong ahol nene, med supi aralelang sei inung fe ata'ain.¹³ Honiam fe, sakola aibar di ahol, sa Yohanis name afoil eiy horofe sa umateng eh. AI KA'AI NU ROH SAH TAMANG HO ILMIMUJ¹⁴ Yesus med sakola aibar mang sam name tofang homi he'e, name lote nu ho Yesus apong adang homi sefaur muding no' aramateng ubang ho,¹⁵ "Tuhan no'ai ukarang fe fede' sa mode abib min etan, sa sorac maeh. Sa afail di mi ol, sei di mimuj seimasing.¹⁶ Na arasam O sakola aibar abungam sobo, supi ano' birang sah."¹⁷ Yesus o mateng abor ubang ho," Hoi iri nameno' o tatoh tohmou ba e o atino' bit nene se o sah fe lol ho! na ira ham-ham ho ma' lufang denam? Na nom ho'o tahang iraham lufang den fe? Eka'ai arama Nalap ma."¹⁸ Yesus roh sah ho asiud horo he'e, roh sah eka afah homi hel, sel homi eka lote ho birang.¹⁹ No' he'e, sakola aibar ho' Yesus abung, ho araham supi solo supi Yesus atan," Taro'ni fe niri ho roh sah alol sah?²⁰ Yesus supi aramateng ubang ho," Fede' i udume ka'ai. Na o abul ho u'iramateng, mang fede' iudume ara omate sesawi afai honi, i doey ho'o aramateng ubang, a eleme ho'omi aluil mong hemo lefa! Honin he'e doey ho sasaluil. Naden iom ano' upir ei ho a'ai.²¹ [Honi sobo roh sah o' ho'oni ho, seilal a'ome med atep fe puin atetel no']YESUS SOMIN U MATENG²² Yesus med So sakola aibar ara, supi taunung mong Galilea pali'mi araham, Sa supi aramateng, Nameno' Ai ho ma' name alorang med nameno' atang om mi,²³ supi ma' amine, tareng tow he'e Sa sofetang. Horo, Osakola aibar om susa empir. LAFUNG FALI MANA O UGURU EI²⁴ Supi sam Kapernaum mi honi he'e, lafung fali pa'alo taunung o name ho, ho' Petrus abung horo sa ta'ain ubang ho," ahal o guru seng hir pa'alo puin lafung fali mana nene?²⁵ Petrus ubang ho," engko" Sobo samid bangom mi he'e, Yesus sotur aramateng, eiy tanut ho taro'ni Simon? Afen nun pali' mate ta ho'o, supi ano fe abang lafung fali med don bea u tiling eh? supi o'aibar fe abung so eme, namebeng fe abung so?²⁶ Petrus mateng abor ubang ho," Namebeng fe abung," Yesus aramateng ubang ho," Hunin he'e supi oaibar ho il.²⁷ Honisobo pi ha'ai supi om asahain e'ba, a'sam barimate leam manepuin. Ab o somitur latel ho a'med, at ho a during he'e ma' seng hir pa'nu sobo o'tofang seng hir pa'ut ara at om mi. A seng ho med honie med supi en, ma neiy araham fa eiy araham."

18 ANOSO SOMIMATE TONG SORGA BANG BOLANGMI¹ Sel homi sakola aibar ho' Yesus atan, " Anoso mi mate tong sorga bang bolang mi? ²Mang horo Yesus ai ka kaainu olofema sabung, Sa aka'ai homed supi o ham mi amihinh,³ no' Saubang ho," Na' o'abul ho u'iramateng, seilalho i iom a'fom i no' aikabar, i e sorga bang bolang ho med nene.⁴ Anoso sano' ka'ai sano' lamang mang fede' ai kaai ho'oni, sari so so mi mate tong sorga bang bolang mi. ⁵Ano so Nanipuin ai ka'ai mang fede' nu ho'oni, sa med ano' sei y huni he'e sa naridi narimed sei y ano'."TANO'UMANG EI ASALA FA DOC ARAHAM⁶"Honi sobo anoso akabar ba no atino'bit ho nu ara se ahal lol, mino' he'e foi mate nu med a'fa u haleng hunie arasam tang o mi'ul bi ho mi ahol.⁷ Pali' mate sah karang mi muj ho, aselba name o sah karang akala so ara om mi! honin sobo na osah hodi musti ara fe, bo min tabang ho sa name o fito' horo mi. ⁸Honi bo atang em e'fa so ano' doc, sariho tato' med few. O mino' ho atang pol e'fa sah puin fetang lefa, sobo atang alo med e'fa no' sobo name ari few afai soem leam ho sah.⁹ Mang fede' e'fail so ano' doc, sariho doke few. mino' ho e'fai denle puin fetang lefa, sobo e'fail no' so barpi, name ahal few afail

so'em leam ho sah.¹⁰"Edun fe, i ha'ai ekabar ho nu ano' na mangtanai fa ekabar beng araham e, asel na u iara hu'tang ubang ho, malaikat nun sorga mi ho, Nimang tong sorga mi apongfa' ahir edun seimasing.¹¹[Asel, Lahtal Ai Sa hoam, ho'e nameno' ba o suhuin am ho ano' il luling.]JO U PAPA'IN FA NUB SUHUIN ARAHAM¹²Taro'ni araham ho? mang fede' namenu ho o Nub pir ratnu, sobo o anai homi pirnu se'hal, Sa pir ertieinu faling tieinu ho med doita ad meng, honi sa sam pirnu se'hal am ho lap em e'nene?¹³Mang fede' sa sam ahol, Na nom abul'bul puin aramateng, Sa Sapano' so mi empir, sobo sapano' med pir ertieinu faling tieinu araham ho somibol.¹⁴Honin fe Imang tong sorgami hodi eiy Om, honi fede' aka'bar ho'o o anai homi pirnu sah karang mimuj Sa u sa'ain.NAME DOC AHAL PANEN AFOM¹⁵Mang fede' o diail doc panen, same' o'ahal ho etub, ari e'med sari ilo ira mateng i'anaihomi. mang fede' sa i'eiy maeh honi he'e, i diail ho i medam sobaho.¹⁶hunin Sobo, mang fede' sa e eiy alepang nene, honi he'e name pirnu alo ada'iy ira honie sa name pirnu alo eiy atmi hel ho sano' ta ahol ta ma'eh, puin matengpa' ba umateng nunho o atino' ubang.¹⁷Honi sobo name aramateng hodi sa sa'ain honi he'e, o sa'ain ho bit e sa juma'at di maeh. Mang fede' Juma'at o mateng pa' hodi sa e u'alepang nene honi he'e, sei honie sariho sano' bang beng pali' beng, sano' lafung fali med o name.¹⁸Na na'o abul ho u'iramateng sariho, nabafe i pali'mate ho ta apec he'e tong sorga mi'di to'pec. Med nabafe i pali'mate ho ta afetang honi he'e, tong sorga mi hodi sa tafetang.¹⁹Foil minuuta na iramateng ho, mang fede' i'anai homi name alo som nu supi nanu bang, honi he'e Nimang sorgami ho sari naho ano' ara med supi en.²⁰Fede' name pirnu alo taromi taunung mih nani ubang eh honi he'e, na ara supi o ham homi.AMPO HO O U PAPA'IN²¹No' he'e Petrus ho' Yesus atan," Tuhan no diail nu ho doc panen naraham, honife na o doc ho u ampo ma' miden? Sam mi itito?²²Yesus aramateng," Na e aramateng ubang ho sam mi itito honi nene sobo, mi eritito ta'an mi itito.²³Horoba sorga ano' u papain mang fede' afen nu sa so aramih nun ho ara uta'an eh honi.²⁴Selnumi, sa uta'an eh honi he'e , name ba oseng tuping juta er talang ho, ho' olap ho'.²⁵Fede' sa seng ho mana sah horo he'e, afen parenta honie, sari aihho, o ob ai med ernu turlo ba eiy ho fitsam fail ano' oh, honie puin o uthomana.²⁶Horo he'e sari ai ho so afen e'fa selho mi faur muding e'fa fan, sa ubang ho, a dai om tahang med naraham, na no tuping ho barpi mana ona enso.²⁷Mang homi, afen ho om muj, o ukarang fa ai ho araham, sa ari ampo o tuping ho sa barpi luh few.²⁸Honi sobo sari ai ba afen ari ukarang o tuping luh fewho mang hel honi he'e, o diail nu ba oseng tuping rib ratnu ho, ara homi mang horo he'e, sa apuin o doru apap sa ubang ho, no seng ba a tuping ho mana med nen.²⁹Mang horo o di'ail ho sefaur muding pe' bang ubangho, ada'iy om tahang naraham honie, na no tupingho mana barpi med ona'en.³⁰Sobo sari aihho sa'ain, sa so diail ho ara sapiri leam, sam aihho sa sotuping ho mana so'oh.³¹Mang homi afen o name baleta beng o panen ho ahol horo he'e, supi om muj empir, supi ho' afen aramateng.³²Mang horo he'e, afen sari ai ho olofe aramateng ubang ho, ari ho om sah. Na ari ukarang o tuping luh few fede' a nabang.³³Aridi uil-uil ho om muj med o ukarang arafa o bengbar araham mang fede' na panen araham honife, naba eiy fe ha'aiy?³⁴Afen ari'ing fail empir, sari aihho sa med name lamuil en, name asara sam sa so tuping ho mana so oh med afen en.³⁵Nimang sorgami hodi sa naho panen iraham, mangfede' i diailbar uampoho, iom mi madong nene.

19 SAD SATAIN O FOM PAHANG¹Yesus mateng pa' nun ho ano' an oh, Sa Galilea mi lame sam Yudea pali' mi, mong Yordan mol den mi.²Name tofang ata'ain sam hemomi, sa hemomi supi ano' birang.³Farisi hinung ho' abung Aripate ubang ho," lotebar se'bur ernu lap puin so ob ad ho abul em ha'ai?"⁴Yesus ubang ho," I e ta'an dai so, sariso aten ahome, mong a'ainang mi, taping mi lote mi ob,⁵No' he e afom apahang ubang ho, honife lotebar ho sa uil-uil somang med sofo ho ad atain, hunie sam so ob ara pirnu pa'nu, honie sonang alo sano' bo'nu, honi ho i e ta'an dai?⁶Fe supi e piralo nene sobo bo'nu. Honife nabafe Lahtal ano' nu am, nameno' afetang ad sah.⁷Supi Yesus aramateng," Naba eiy fe Musa u'parenta honie sura' sad satain eiy panen honi ob ad?⁸Yesus supi aramateng," Fede' iom adobe horoba, Musa u inung honi i, i' ob ad. Sobo turmi e honi nene.⁹E, Na iramateng ano so so ob ad seilal ho ahal panen, no' sa foi ob beng ara nika, honi he'e sa bul ta'u."¹⁰Sakola aibar aramateng, " Mang fede' honi so ob e med lote ho nika e."¹¹Sobo Yesus ubang ho, nameno' e barpi matengpa' ho med nene, seilal ho supi ba name med en.¹²Aselba, name den e nika nene sariho ofo afain so honi ofo om mi ho', den e nika nene bo, fede' namebeng ano' im am, den he'e sobo bom sano' im, asel sorga bang eiy araham. Anoso naho med seihoni sa med.YESUS MED EKA'BAR KA'AIBAR¹³Seh-seh honi he'e, name eka'bar, ka'aibar oin'nu araho' abung, honie Sa Satang tameng supi u'aome. Sobo sakola aibar name ho ehap.¹⁴Sobo Yesus ubang ho," Eka'bar ho sei honi. Supi ma nolap ma ho ha'ai atelang e, fede' sorga ho, eka'bar honi horo uaneng."¹⁵Yesus satang eka'bar ho tameng no' he'e, sa homi lame sam.TARO'NI FE FETANG EM HO MED¹⁶No' he'e ainu ho Yesus olap ho' atan," Guru nano' o taro'ni horofe ma' na panen fe fetang em ho med?"¹⁷Yesus ai ho ara'mateng," naba eiy sofe a Natan naba so no', ho u natan? Na nu'le so no'. Sobo mang fede' om fetang ho lefa so parenta ernu ho ata'ain."¹⁸Aiho foil Yesus atan," Parenta taro?" Yesus ubang ho," Ha'ai name amine e, ha'ai name o ob ara bul ta'u, ha'ai na ta'u, ha'ai ladimang labor,¹⁹i'fe imeng uada a'hol, no' honi he'e nameno' ernu ukarang, mang fede' a obo' ukarang eh honi."²⁰Ai afor ho foi Aramateng," Na ernu na barpi ata'ain panen oh ham, nabaso dai eh.²¹Yesus aramateng," Mangfede' a no' ham feso honi he'e, sam o kafac tofang ho fail, no' he'e med name sah lahal edalam, honi e sorga o kafac ho uey ano' ma nata'ain."²²Sobo ai afor ho matengpa' ho maeh he'e om moleng empir, fede' sa kafac empir.²³Yesus So sakola aibar aramateng ubang ho," Na o' abul u iramateng, name kafac sorga leam fe ho karak.²⁴Na iramateng minuta sariho, Unta mate sa bating boi lolfa no' sobo name kafac sorga leam ho karak o'sah.²⁵Sakola aibar mateng ho ma'eh horo supi sahoir, supi ubang ho, honi he'e ano so ma' il luling ho med?²⁶Yesus supi edun aramateng," Nameno' araham honi he'e na ho'o om upir, sobo Lahtal Araham'mi na ho'o arano'.²⁷Horo he'e Petrus Ara mateng ubang ho," Edun ema niri ho an tofang barpi ni med meng, ni Ata'in am. Honife naba so ma' ni med?²⁸Horo Yesus supi aramateng," Na o'abul ubang, sariho iriba pali' habar ta na'taain ho, osel mi Nameno' Ai So kadere mate

ta mih honi he'e, iri di kadere mate ernu faling alo ta'mih, Israel lelang ernu faling alo ho i' parenta.²⁹Med name ba sobang med meng, so dialil lotebar med ad, so uding bar med ad meng, sofo somang, so aibar bar med ad, sodil sobut med meng asel Nani'ho, honi he'e sa med rat alihing no' honi he'e fetang em samed usei ano'.³⁰Honi sobo name tofang sotur ho foil sofe', name ba o sofe' ho foi sotur.

20 NAME ANGGUR DIL MI KARASANG ANO' O UPAPAIN¹Fede' sorga bang ho mang fede' dil aneng honi, mang lalami sa

sam name karasang eiy lap ara'ho' so anggur dil mi ad.²Dil aneng e med name karasang sara afat ho, karasang fed nu he'e seng rib ertalang, horo he'e, dil aneng supi ahow sam so anggur dil leam.³Od o mitow mi, sa sam sa dun he'e, name beng oin nu mong lubung la'ol tofang eleme homi mang tanai o toh lame eh.⁴Horo sa supi aramateng, iridi sam mong no anggur dil leam, hunife naba fe na ien no' he'e na med ien. horo he'e supi so sam.⁵Foi nuho, od ernu faling alo, med od tow fed hel, sa foil name ahow sam.⁶Od ifihing honi he'e, sa foil sam lame toh lame eh oin'nu ahol, sa supi aramateng,' Naba eiysofe i ho'omi mangtanai o toh lame eh sam so fed hel?⁷Supi ubang ho, fede' name den e niri med nihow karasang daiy. Dil aneng ubang ho, iridi sam no anggur dil leam.⁸Dil dele paka he'e, dil aneng so mandor aramateng,' Name karasang nun ho olofe honi e, supi o seng mana, sariho name sofe' ho' homi mana sam name sotur ho' homi meng.⁹Name ba od od o ernu faling nu fe mi supi ahow ho' karasang ho sarian rupia nu med.¹⁰ho araham sipi ba o sotur ho' karasang supi ei ombite name supi ei mi lafoh med supi en so. Sobo supi di sarian rupia nu med.¹¹Supi seng med supi dil aneng ho ara tetang.¹²Supi ubang ho,' Name ba sofe' ho' karasang od nu hoe, a supi o seng mana ho niriba karasang fed poil ara fed hel ho araham?¹³Honisobo dil aneng supi ho nu ara'mateng,' No di'ail na e ahal ira'ham nene. Ahal mi i'nara afat ubang ho rupia nu?¹⁴O eiy horo med e sam, sobo name so'fe'eiy hodi na mana eiy ho araham.¹⁵Na nona, hunie na panen neiy nom ho ata'ain ho na ahal? Eme, ahal na no', horofe, a ari'ing puin nedun so?¹⁶Honife, o sofe' ho foil sotur, o sotur ho foil sofe'.YESUS FOI SO MIN HO UMATENG¹⁷Yesus sam Yerusalem leam araham, sa So sakola pir ernu falin alo hodi arasam supi saba'ang lame. lame eh om homi sa supi ara'mateng,¹⁸Edun pi Yerusalem utalel, med nameno' ai ho name alorang med dor buang o kapal ernu, med taurat sura' o name na ahol ernu en. Supi ari hukung amine.¹⁹no' he'e supi med bang beng ernu en, honie supi ebit eng el beh par med arap ti ta'haleng. Sobo alai tareng tow he'e sa sofetang.ZABEDEUS O'AIBAR OFO PE'BANG²⁰Horo he'e. Zabedeus o aibar sofo araho' Yesus abung sefaur muding na'nu u abang.²¹Yesus ubang ho," Nabafe iom uma?" obtumo' ubang ho," A uparenta honie sa no'ai piralo ho Ara ham-ham tong Obang bolang mate om ho mi'mih, sari nu O tani lol med nu ho O fi'ing lol."²²Honi sobo Yesus ubang ho," Na ba i Nabang eh ho, i e pahang nene. Iridi ma' nara seiy tu'ai ba na'na fe ho, i na no' ema'ai?" Supi Yesus aramateng," Engko niridi na no'."²³Yesus supi ara mateng," Iridi ma' Nara No sei tu'ai ho na no', honi sobo No fi'ing mimih meed No tani mimih ho, Na utaro' ien sah, sobo nameba Nimang utaro' med supi ere'eng meng horo med."²⁴Hoaraham he'e sakola pir ernu di maeh, supi name di'ail pir alo ho e'ri'ing²⁵Sono Yesus supi olofe aramateng," I ahol sariho bang beng o parenta aneng so supi parenta, med supi o mate-mate ernu so solang om mi toh supi u baleta.²⁶O'abulta ho, inaimi e'honi nene, sobo anoso om inai homi mate puin uma, sa musti ari u baleta fe.²⁷Med inai homi anoso om sotur fe, honi he'e sa sano' name iramih fe,²⁸Mang fede' Nameno' Ai ho' hoihow ari ubaleta nene sobo, sari so baleta iere'eng med So laman alorang fa name tofang araham.NAME E'FAI SAH PIRALO BIRANG MED²⁹Ho araham supi Yeriko mi sabor, name bar mate ata'ain.³⁰Name e'fai sah piralo ara se'adi mi mieh, ma'eh he'e Yesus supi alaiam horo supi lofe," Tuhan Daud o'ai niri ukarang.³¹Name tofang supi e'hap hunie supi ahow por. sobo supi lofe mang kufa'ta," Tuhan Daud o'ai, niri ukarang!³²Horo Yesus se'palig toh, supi olofe," Naba fe iom uma na panen iraham?"³³Supi Aramateng ubangho," Tuhan, niom ho nie'fai ho'o during."³⁴Yesus om farufing, Om esah fa supi araham, Yesus supi e'fail ho satang tameng, mang homi supi dun na'ahol, horo he'e supi Yesus ata'ain.

21 YESUS NAME ARI MED MANG FEDE' AFEN NU HONI¹Supi sam Yerusalem a'bung, supi a'ra Betfage pali' mi, sariho

Zaitun doyta, Yesus so sakola piralo utub;²Sa supi a'ramateng ubangho, "Isam mong bang kaai ihoi mi o'leh hemo leam, isam honi he'e, Keledainu nod meng, med o' ai ara. I a'fetang honie soal o fitho nolap ho.³Mangfede' name den iramateng he'e, iubangho, Tuhan om naho' uma, no' he'e sa uil hano ang tahow sabor.⁴Na ho'o sey a'ra honie, nabafe Nabi ubangho ano'an:⁵"Sion ob a'ramateng, 'Edun, oAfen ho' olapho, om lamang, sa keledai nu ta, keledai bow nudi a'ra, sariho keledai fit fan o'ai.⁶Sakola aibar sam, nabafe Yesus ubang horo supi a'lol panen.⁷Supi keledai med o'aiho sara a'ra ho', horo he' Yesus mid tamih.⁸Name tofangho den so kod mate hing med se'bur mi pep, den ti beh hor med se' bur mi bahite.⁹Name tofang sotur a'pong a'dang homi, supi lofe id ubangho, "Daud o'ai il luling nien! 'Sariba Lahtal a'ni puin ho' ho tofang lu'ung, 'Il luling a'ra eleme lafining mi!"¹⁰Yesus sam Yerusalem mi he'e, bang mate lelang tofangho' mitanobah. Supi taain, "Aiho anoso?"¹¹No' name tofang ubngho, "Sari horoba Nabi Yesus, Nazaret mong Galilea pali' mi homi ho."YESUS SA LAHTAL O'BANG A'NO' BOLANG¹²No' he'e, Yesus mid Lahtal o'bang om lemid, sa name don lang eh ho a tetel, meja ta seng tiling ey nunho sa bakung e'dod alaifew, name u'lo fail o'bangku nunhodi sobarpi.¹³Sa nameho a'ramateng, "Ara hul meng, 'No bangho a'o'me bang,' sobo i a'no' tot kalaping barang."¹⁴No' he'e, name engsah, med name tuung doh O'lap ho' Sa a'no' birang.¹⁵Sobo dor buang o' kapal med Taurat o'om ara nunho, supi natahoir Yesus panen ho e'dun, med aikabar ba Lahtal O'bang om miho orangbat ubangho, "Daud o'AI, il luling nien," horo supi a'riing.¹⁶Horo supi Yesus a'tan, "Aikabar orangbat eh A e' ma'eh nene?"Yesus supi a'ramateng, "Iya. I e' taan dai, 'Ai teten med aikabar tona eh at mihel, Adal orang u taro' med obo' e're'eng am.'"¹⁷No' horo he'e, Yesus supi ad meng, Sa pali' homi hel sam mong Betania leam, Sa hemomi tar.YESUS NAME DOR BU'ANG O'TUTUNG KUFA UTUB¹⁸Fed lalami, Yesus sabor bang mate lelang tofang leam,

Sa malihing am. ¹⁹No' sadun he'e, aong elnu se adi ta tufeh, Sa sam o'selmi he'e, Sa e' naden med nene, seilal aong beh so a'ra. Sa aongho a'ramateng, "Ariho foil hil nene sam em so emho a'meng!" Selhomi aongho ta'at. ²⁰Sakola aibar naho a'hol, supi sahoir, supi taany ubangho, "Taro' ni fe sari tiho mang horo he'e ta'at?" ²¹Yesus supi a'ramateng, "Na a'bul iramateng, mang fede' udume imed a'ra ibung, med iom odnene, nabafe panen aong ho' araham horo solo ipanen no' nene sobo, mang fede' doy ho' iubang ho, 'Ari fet few tang leam,' honi he'e sari naho a'ra no' ²²Med, na ernuba i a' o'me puny bangho, o' atino' bit, i uil-uil med." YESUS O' TUTUNG KUF'AHO, YAHUDI O' NAMETUR U SOM A'TAN ²³Yesus mid Lahtal O'bang om lemid a'raham, dor buang o'lafung med Yahudi o' tumo' ernu Yesus lapho' ho a'raham Sa name a'ra sakola eh, supi atan, "Anoso tutung kufa' ho' en?" ²⁴Yesus ubangho, "Naridi nanu uitan fe, sariho maa ia'bor no', Na ira mateng, naba ey tutung kufa' fe Na puny na ernu ho' panen. ²⁵Yohanis name a'foil ho taromi ho'? Sorgami ho' eme, nameno' miho'?" Mang homi, supi solo sara naho umateng, "Mang fede' pi ubangho, 'Sorga miho,' Honi he'e, Sa ubangho, 'Honi he'e, naba eysofe i e' Yohanis o' atino' bit nene?" ²⁶Sobo, mang fede' pi ubangho, 'Namenno' miho.' Honi he'e pi name tofang elbaroc fede' supi barpi ubangho, Yohanis nabi." ²⁷Supi Yesus a'ramateng, "Ni e' a'hol nene." No' Yesus ubangho, "Honi he'e, naba tutung kufa'fe Na puny na ernu ho panen so he'e, Na e' uira mateng nene. "AI PIRALO ANO' UPAPAIN ²⁸Sobo, iey tanut taro' ni? Ai tumo' nuho o' ai lote piralo, sa ho matuho a'ra mateng, 'No ai, fed ho' asam anggur dil leam karesang.' ²⁹Sa ubang, 'Iya Nimang,' sobo no' honi he'e sa e'sam nene. ³⁰No' he'e sa foil sam ai di' ho ara mateng, sari fede' horo sa foil bit. O' aihho ubang, 'Napang sah,' sobo sa sahoir horo he'e, sa sam. ³¹Sanang alo ho, anoso somang ey a'lol?" Supi ubangho, "O' a'muj mi." Horo Yesus supi a'ramateng, "Na a'bul ira mateng sariho, name lafung fali med, med ong name bul ta'u nunho, mi sotur Lahtal O'bang lelang om lemid, iriho ife'. ³²Fede', Yohanis iolap ho' ho, se a'bul lol ho', i e' o'atino' bit nene, sobo name lafung fali med ey, med name bul ta'u nun ho o'atino' bit. Med iriho, inaho dun a'hol sobo i e' iom pe' nene, no' amfe i o' a'tino' bit." ANGGUR DIL ANENG, MED NAMEBA SA SENG EN A'HOW BU'ANGHO A'NO' UPAPAIN ³³Foil upapainy beng ho' ualepang. Anggur dil o'aneng nu, saso anggur dilho te' muding, o'fo pec, o'pir ding eleme arung, o'bang aten. Honi no', sa name mana seng en supi a'how dil bu'ang, sasam pali' let leam. ³⁴Anggur hil o'selmi, saso name baleta eyho a'how ho' name dil bu'ang o'lap ho' anggur o'pir med. ³⁵Horo he'e, name dil bu'ang supi a'puny supi beh, pirnu supi a'mine, bengho supi foi puny od. ³⁶Foil minuta, dil anengho foil soname baleta eyho ahow ho', so mi tofang. Horo he'e, name dil bu'angho foil pane a'ainang horo panen nameho a'raham. ³⁷O' a'mujmi honi he'e, dil aneng sa so aife a'how ho' supi o'lap ho, o'tanut ho, 'No ai ma'a supi uada a'hol.' ³⁸Honi sobo, name dil bu'ang dun he'e dil aneng o'ai so, horo he'e supi sara mateng ubangho, 'Sang so mi pane'ta he'e sa dil ho' uanengba, mapi a'mine, honie, o'dil ho' pi uaneng.' ³⁹Horo he'e, supi dil aneng o' aihho a'puny, few fo a'mot lehel, supi a'mine. ⁴⁰Honife o'selmi dil aneng ho' honi he'e, ma'a nabafe sa panen name dil bu'angho a'raham?" ⁴¹Supi a'ramateng ubangho, "Sa a'riing fail a'tino' puin name ariing ho a'mine, no' he'e sa so anggur dil ho foil name beng en a'how bu'ang sa seng supi en, honie anggur hil honi he'e supi o'pir med dil aneng en." ⁴²Yesus supi a'ramateng, "I Sura' Bolang e' taan dai: 'Foiba name a'tang molang bang a'ten eyho a'hel fewho, sano' alang foi am. Na ho' Lahtal ey a'raham mi a'ra, med naho' pi utahoir te'fail araham homi'?" ⁴³Honife, Na ira mateng, Lahtal O'dil ho name iputang med, no' honi he'e, med name ba o'pir hilho en. ⁴⁴Med, anoso foi ho' tamuj he'e sa po' tabite; foi ho' anofe tamuj hel honi he'e sa halal bobo." ⁴⁵Dor bu'ang o' name, med Farisi inung sari upapain ho' ma'eh, supi a'hol sariho Yesus supife umateng eh. ⁴⁶Honi sobo, supi se'bur lap Yesusho a'puny, sobo supi name tofang elbaroc, fede' name tofang ubangho, Yesusho nabi.

22 NAME SAM NIKAA O'DIANG LEAM, ANO' UPAPAIN. ¹Yesus foil upapain ernu usupi a'ra mateng. ²"Sorga ho o'upapain ho, mangfede' afen nu o'ai lote nika, sata diang puin honi. ³Sa soname katesang baleta ey a'how sam nameba sa e'maringamho a'how diang leho'sobo supi a'pang sah. ⁴Horo afen foil name karesang beng a'how, ubang ho, Edun, na na'de seina ho, nausadia oham Ho' nodiang ho'leho. ⁵Honi sobo supi e'ho' nene supi sam, nusam sodil sobut leam, nusm sodon salang panen, ⁶beng nun ho supi afen o' name tigu ho, a'puny ano' maar den supi a'mine. ⁷Horo he'e afen a'riing, so bel lamuil ernu tahow sam nameho a'mine barpi, no'he'e o'bang o'paliho tub a'pew. ⁸Afen foil somname baleta nunho a'ramateng, Nika o'diangho utaro' no'am sobo, nameba pi e'maringho, diang ho'o leho' sah. ⁹Honife isam semate a'rian, nameno'tofang den ia'hol hioni he'e, supi a'ra ho'diang ho'o leho. ¹⁰Horo he'e, name ba a'howho, supi sam swmate a'rian nameba supi a'hol ho, name om sah eme om no' supi barpi ta unung. Horo he'e nika o'diangho, elemeho name afeng tahut. ¹¹Honi sobo afen bang om lemadong soname ho'nunho a'hol, sadun he'e, ainuho diang o'afen puny nene. ¹²Sa aihho aramateng, diail, taro'nife a'how diang leho'sobo, a'e'diang o'fen puny nene? med sari aihho poram. ¹³Horo afen soname baleta nunho a'ra mateng, sari aihho i e'apec a'tanng a'pec, honie few mong paka luling mi ho leam. sa hemomi a'hain a'fe' safingir. ¹⁴fede'tofang o'lofe honi sobo a'pite utara. "YAHUDI O'NAME TUR SE'BUR MENG PUIN ¹⁵O'ataany, Farisi hinung sam ara pec honie, Yesus o'matengpa'ho supi puin a'behangfe. ¹⁶No'supi so sakola aibar med Herodian o' name a'ra supi sam Yesus a'bung. Supi ubangho, "Guru, ni a'hol Ariho name a'bul, med na a'bul fe puny Lahtal o'se'bur ho uname e'tub. A e' name den e'l baroc nene, fede' A e' name a'le' nene. ¹⁷Honife otanutho uniramateng. Lafung fali mana Kaisar enho a'bul eme a'ai?" ¹⁸Sobo Yesus supi o'a'ri ing a'hol, Yesus supi a'ra mateng, "Hoi! ladimang labor, naba eysofe inapate?" ¹⁹Seng puin lafung fali mana eyho med netub. Horo supi sen hirnu med en. ²⁰No' Yesus supi a'ra mateng, "Lalaman med nahul ho'ano eys?" ²¹Supi ubangho; "Kaisar ey." Horo, Yesus Supi a'ra mateng, "honi so he'e, an tofangba Kaisar eyho med Kaisar en, med an tofangba Lahtal ey ho med Lahtal en." ²²Supi mang maeh horo he'e, supi sahoir empir, supi sam. SADUKI HINUNG SE'BUR MENG PUIN YESUS A'MUJ LAP ²³Sel nu mi, Saduki hinungba, ubangho name min e'sofetang neneho, ho' Yesus abung. ²⁴Supi ubangho, "Guru, Musa ubangho mangfede' name Lotenu min, o'ai a'ai honi he'e, o'dial lotenu foil o'obho

med honie ai a'fain med so diail minamho en.¹²⁵ Fed ho'o, niri diail pir itito. o aainangho nika, no' he'e min sobo ai a'ai, sa so obho ad meng meng med so diail e'reeng.²⁶ O'mialo, med o'mitow, sam o'mi ititoho mimeng, barpi honin mamang.²⁷ O'a mujmi honi he'e sari ob hodi min.²⁸ Name min sofetang o'selmi he'e, lote diail pir itito o'anaihomio ob ho'o ano ano o'ob? fede' sonang ititoho barpi ai obho medam.²⁹ Sobo Yesus supi aramateng, "ise a'hal, sura' bolang med Lahtal o'kufa' i e' pahang nene.³⁰ Fede', name min sofetang o'selmi honi he'e, supi e' lote med nene soem lote e supi med nene, sobo mangfede Malaikat nun Sorgami honi.³¹ Sobo, name min ernu sofetang ey a'rahamho, nabafe Lahtal iramateng ho, ie' taan dai?³² Nari horofe, Abraham o'Lahtal nene sobo, name fetang o'Lahtal.³³ Name tofangba na ho'o, supi Yesus o'matengho usahoir empir. PANEN A'TEN A'LOL TAROSO MI ATINO³⁴ Sobo Farisi ma eh he'e, Yesus Saduki o' name a'no'par oh, horo he'e supi sara ta unung.³⁵ No' he'e, supi ho Taurat sura' o' name om hulnu Yesus a'tan a'pate, ³⁶ Guru, parenta taro so mi a'tino Taurat sura om homi?³⁷ Yesus a'ra mateng ubang ho, I uil-uil i Lahtal ukarang, iom a'bul puin sobarpi i'lamandi so barpi med itanutdi sobarpi.³⁸ Ho oro parenta somi mate, med honiho o'aainang.³⁹ O'mialo honi he'e, I uil-uil nameno' o'rupa iri honiho, iukarang mangfede ibo'mate ukarang eh honi.⁴⁰ Parenta ba ang alo ho'orofe, Taurat sura med nabi o'sura'om mi sano' asel honiamfe beng ernu uhel." MESIAS EY A'RAHAMHO O' TA ANY

⁴² "Kristus ey a'rahamho iey tanut taro'ni? Sari ano o'ai? Supi Yesus a'ra mateng ubang, Daud o'ai".⁴³ Sa supi ara mateng, "Mangfede' honiso, naba eysofe Daud Rohmi o'lofe ubang Tuang,⁴⁴ Lahtal no Tuang ara mateng. matang tani lol ho mimih, sam o'falefgang ernuho named e'fa selo mimeng? Mazmur 110:1⁴⁵ Mangfede' Daud sa Kristus o'lofe Tuang, honi he'e taro'nife saiho Daud o'ai?"⁴⁶ Name pirnu di foil mateng pa'nu puin Yesus ey abor sah. Sari selhomi so fasam nameden foil Yesus a'tan di aai.

23 YESUS SA AGAMA O'NAME TUR E'RIING¹ O'ataain, Yesus sa sakola aibar med name tofang a'ra mateng,² Taurat om a'hol o' name med Farisi hinung supi Musa o'kadere tamih.³ Honife, antofangba supi uira matengho, ipanen med i edun. Honi sobo, supi o'panen ernuho i haai panen nene, fede'supi ubang sobo, e'panen nene.⁴ Supi natarofe sara apec med namebeng abare tameng. Honi sobo supi satang puin atel beng mimeng supi saain.⁵ Supi so panen tofangho panen, honie sa name beng edun. supi so aome o'hei a'no' berang, mede sokod lai o'tapor ano'mate.⁶ Perjamuan om mi he'e supi ada ahol o'leme horo lap mimih, aome bang mi he'e supi kadere aainang horo lap tamih,⁷ mong lubung tofang mi he'e ada ahol name tahow, supi ho name ubangho Guru.⁸ Honin sobo iriho name haai ubang Guru honie fede' Guruho nu'le, iriho diail.⁹ Pali mate ho'ta, mang ano horo di ano' imang nene, fede' imangho pirnu, sariho a'ra Sorgami.¹⁰ Name haai ino' name tur nene, fede'iname tur ho pirnu'le sariho Kristus.¹¹ Sobo somimate inai homife, honi he'e Sa iri u baleta fe.¹² Anoso sano' lafining he'e name ano' lamang, anoso sano lamang he'e name ano lafining.¹³ Sura Taurat o' name om hul, Farisi hinung med name kalufe aba nun sah karang iraham! Iname apong adang homi ZSorga o'sear tel, fede' iriho om lemid nene, med nameba Sorga om lemidfeho, i e'u'inung nene.¹⁴ Iriba sura Taurat o' name om hul, Farisi hinung med iriba kalufe aba o' name, min tabang iholdang! Iob a'lofe obang u maro iaba-aba aome lai-lai. Honife hukung salang o'mitarofeho imed,¹⁵ Iriba sura Taurat o' name omhulu, iri Farisi hinung med iriba kalufe aba o' name, mintabang iholdang! Itang lol taatlol puin name nun arama ilubung laolho lema. Med, i a'rama ano' iname nuam, honi he'e i ano afaibang o'ai pahi mialo ieyho emota.¹⁶ Hoi, engsah o' name tur, min tabang iholdang, iubangho, Anoso Lahtal o' bang puin sepur, sari naho o' naden aai. Sobo anoso mas Lahtal o' bang mi puin sepur honi he'e, aiho o'purho apec.¹⁷ Iri bodo iri ieng sah! Taro somi mate, mas horo eme, Lahtal o' bang masho a'no' bolang so em horo?¹⁸ Med anoso Lahtal o'hemang bo'puin sepur honi he'e, sariho enaden nene, Honi sobo, anoso Lahtal ukarang fisam o'dor tamengho puin sepur, honi he'e purho aiho a'pec.¹⁹ Hoi, iri iengsah! Tarso mimate, ukarangba dorta oleh horo eme, dorba ukarang ho ano bolang horo?²⁰ Honife, anoso dor puin sepur, antofang dortaho puin sepur.²¹ Med anoso Lahtal o' bang puin sepur, Lahtal o' bang med Aibang om homi puin sepur.²² Med ano Sorga puin sepur, Lahtal o' kadere mate med aiba kadere tamieho puin sepur.²³ Iriba Taurat o' name omhul, iri Farisi hinung, iriba kalufe o' name, min tabang iraham! Ina te'namuding, ihabude fito Lahtal en, sobo na oba mitarofe mong sura Taurat om miho, isibung sariho, a'bul-a'bul, ukarang esah med udume. Nahoni horo ipanen sotur, sobo o, beng ernu hodi sibung nene.²⁴ Iriba name engsah o' name tur iriho inhail med unta uji.²⁵ Iriba Taurat o' name omhul iri Farisi hinung med iriba kalufe aba o' name, sah karang iraham! fede iping med isangkereho, O' amotfe i ano bolang sobo o'omho tot kalipang med maro makakangso afeng.²⁶ Iri Farisi hinung engsah! Iping med isangkere omho sotur a'no'bolang, honi he'e om hodi bolang no.²⁷ Taurat o' name omhul Farisi hinung med aba kalufe o' name sah karang iraham! fede iriho o'rupa dereba cet afel honi, o'taleho pi edun rupa rac, sobo om heleho, name min o'tarop med nasah nabone so afeng.²⁸ Iridi honi, ibo' taleho abul panen name a'raham. Honi sobo iomho ladimang labor a'ring fail so afeng.²⁹ Iri Taurat sura o' name omhul Farisi hinung med kalufe aba o' name sah karang iraham! fede i nabi tofang o'dere aten, med name om abul o'dere ano tengmino.³⁰ Iubangho, mangfede bap bale o'samang mi niridi ara fetang, honi he'e nabi ernu o'foi ni e' supi ara ham-ham tefang nene.³¹ Honi he'e, ibo'ho iumateng ubangho, supiba nabi ernu amineho, niri ho'o e'supi o'aibar nene.³² Honife ibap bale o' hu'dapho ano' an.³³ Iriba mon maar buir o'ai bap, taro'nife maa ibo'ho afaail o'hungung bangho mihel no?³⁴ Honife i edun nabi ernu name om no med Turat sura o' name omhul, natahow ien. Supi ho pirnu alo i amine den i med arapti tahaleng isupi beh par ara bang numi sam bang numi,³⁵ Honie, name a'bul ey foiba pali mateho' ta herho ho'iolapho, sariho Habel name om a'bul ey foi sam zakharria ba Berkhya o'aiho ey foi, i Lahtal o' bang med o'dor a'nai mi amineho ei foi sam homi meng.³⁶ Na a'bul iramateng, nanun ho' sobarpi uil ho' bow aranu ho'o tahel. YERUSALEM HUKUNG SALANG MED³⁷ O'Yerusalem, Yerusalem, nabi tofang a a'mine, foi puin od, supiho name utub a'how iolap ho. Nomho o aibarho taunung ham-ham feho nimumang sei masing, mangfede'hiw ow so ai taunung safitang

far honi, sobo ipangsah.³⁸E'dun, obangho med emeng eatuhiu tining rameng.³⁹Fede'Na iramateng,sariho fed ho'mi idun e'nahol neneam, sam iubangho, sariba Lahtal ani mi ho' maho, tofang luung abung.

24 ZAMANG O'AMUJMI EY ARAHAMHO YESUS UMATENG¹Yesus sa Lahtal o'bang mihel lame ho a'raham, o'sakola aibar

ho Lahtal o'bang bo, med u e'tub.²Horo sa supi a'tan, Na ernu ho'o 'i e' a'hol nene? Na abul iramateng, foi ho'miho, pa'nu e'med foi bengho ta a'mihing nene, barpiho ari' bahite."SAH KARANG O' AAINANG³Yesus tong Zaitun doy tamih a'raham, o'sakola aibar ho' atan, sobo supi solo, supi ubangho, "an tofangho denfe ara, o'ho oma, med Zamang o'amujmiho, o'utub ho naba?"⁴Yesus supi ey abor, "Edun, honisa maa nameden ira se ahal lol e'reeng. ⁵Fede' tofang maa nani puin ho, ubang ho, nari ho'oro Kristus, med supi name tofang ara se ahal lol.⁶I maa mali tale' med mali tale o'hamoi tofang maeh. Edun no' no' honie ihaai baroc nene, fede na honiho sa uil ara, honi sobo e' o' a'muj mi dai.⁷Fede bang pali satel toh sari lafang afen ernu sara sah, pali ernu hil malihing med tafufui toh.⁸Na ho sobarpi sano name safain o' na maar aainang.⁹O'ataain honi he'e supi iri med name ariing fail a'tang om mi supi imine med bang ernu irasah fede Nani ho e'ile. ¹⁰Selho araham tofang u'fit, med sarasah nufa e'bit numa nu e'bit.¹¹a'bul nene tofang ara,supi name tofang ara sesah lol.¹²Fede, tetang hasu mang tofangta,name tofang o'ukarang maru maab.¹³Honi sobo nameba tahang sam o'mujmiho il luling med.¹⁴Med sura om bang bolang ey utameng pali mate mipir, sano' mateng o'a'tino med bang pali so barpi ereeng, honife o'amujmi ho'ma.MAAR MAHIP O'MIMATE MED KRISTUS TOFANG A'BUL NENE¹⁵"Honife, idun name ariing karang a'hol, mangfede nabi Daniel ubangho mong e'leme bolang mitoh, honi he'e iri na taanho, a'hol maeh, ¹⁶Horo he'e supi mong Yudea pali'mi teeng doi tamid. ¹⁷Anoso tong bangta he'e sa haai hel nabaso a'ra bang om miho med nene.¹⁸mong dil butmi he'e sahaai sabor kod mate med nene.¹⁹Honi sobo, supiba a'fooi med to ai en naeh ho, selho araham supi sah karang a'hol. ²⁰Aome honie,iteengho pali maab o'selmi e'med Gareja o'sel a'raham e.²¹Fede, sari ho'o no honi he'e sah karang o'mimate foil ara, mang fede so e ara dai mong pali aainang homi sam fedeho mimeng med foil ara neneam²²Mang fede sel honi e' ano' to'ang nene, honi he'e tetangho e'il luling med nene. Sobo supiba u'ale' u'tara ho ei a'raham horoba sari sel numiho ano to'ang. ²³O'a'taain, mangfede nameden ira mateng ,ubangho, idai dun Kristus ara ho'mi eme sa a'ra hemomi ihaai o'otino bit nene.²⁴Fede Kristus a'bul nene, med Nabi a'bul nene tofang sahirtoh supi o'utub mate med natahoir tofang panen puin se'bur sah during mangfede so' atino o'mita med nameba ua'le u'tara amho e'meng e'aol.²⁵Edun rupa, fede dai ehta Na ira mateng am.²⁶Honife mangfede, supi ira mateng Edun, sa ara mong lapetang mi,haai sam hemo leam e edun sa kamara om mieh ihaai o'atino bit nene.²⁷Fede, o'rupa mangfede dil mer honi, mong fedmi lel sam fed muj mimeng, honi he'e Nameno ai o'ho o'ma hodi o'rupa honi.²⁸Namin den taromi ara, honi he'e elmate homi lubang eh.NAMENO AI O'HO O'MA²⁹Maar mahip o'selho mang no' honi he'e fed eng paka, uldi e'lel nene, ibing burangtadi laher, burang ei kufa' ernudi name odang.Yesay 13:10; 34: 4³⁰Horo he'e, Name ai o'utub ara burangta latel, lelung tofang pali mateho a'hain a'fe supi dun honi he'e Nameno ai tafiing mate om miho tutung kufa lel madaldai a'ra tohuil.³¹Med saso malaikat tofang tahow huling mate ta amang, supi soname a'le tara'amho taunung pali mate ho'omi olbeng afutu lol, burang aselnumi sam o'alomang beng mimeng.³²Fed ho'o aongba ano upapainho iedun mangfede a'bale kaaiho bala o'beh a'bowam i ahol fed bune fanangam.³³Ho'odi honi, naernu barpi a'ra i aholam, i aholho sa ara fanang sear o'bang bang tatoham.³⁴Na a'bul ira matyeng, fangnu ho'e'alai nene sam an tofang ho' so ara.³⁵Burang med pali mateho, suhuin no, honi sobo No fom pa bolang ho e'suhuin nene.NAMENO AI HO O'SELMI³⁶"Honi sobo sel hairho ei araham, namenudi e'ahol nene,malaikat tofang Sorga mi hodi aai, Nari ai hodi a'ai, sobo o'mang solo.³⁷Mang fede' naba a'ra Nuh o'samangmi ho, Nameno ai o'ho' hodi rupa honi.³⁸Mangfede' sei tang pali' lafang dai he'e, supi na'de seina, sari med sari puin sam Nuh kapala mate om lemid homimeng.³⁹Med supi e'ahol nene sam sei tang supi lafang barpi, Nameno ai ho' hodi sa naho' ara o'rupa honi.⁴⁰Med name pir alo mong dilbut mi, pirnu name med pirnu a'mihing meng.⁴¹Name ob pir alo bate bahenang eh he'e name pirnu med, pirnu a'mihing meng.⁴²Honife bung no'no' fede sel taromi i Lahtal ho' i e' a'hol nene.⁴³Sobo ho'o i a'hol, sariho mangfede', bang aneng sa ahol sel taromi, dilpaka puin, name ta'u ho' sa buang no'no' sa sobangho mang edun eh e'ame ari' bahite nene.⁴⁴Honife iridi buang no'no' fede' Nameno' ai ho' o'selho, itep sah.BALETE O'NAME OM NO MED BALETA O'NAME OM SAH⁴⁵"No'he'e ano honi horo baleta om no' alol ataain, omhulfe o'tuang atel med sobang om e're eng, supi ah afoli ho o'selhom i a'bul?⁴⁶No'ham ai baletaho araham, mangfede'o'tuang ho' a'hol sa karesang somin sofetang eh.⁴⁷Na abul ira mateng, sari tuanghosa name baletaho atel, honie name baleta ho, o'na ernu tofangho ubang.⁴⁸Sobo mangfede' name baleta om sah som mi ubangho, No tuang sa so ho' o'sel foil uta am,⁴⁹Horo sa name baleta bengho beh par, no' he'e sa name seina hufang tabur ara seina.⁵⁰o'tuang ho'o'sel sa utanut nene, o'mita sa e'ahol nene.⁵¹tuang afa med, no'he'e afen med name ladimang labor araham ham ad. Sari eleme homi,ahain a'fe' med safihing ir sa bac.

25 LAFAT BODO E LAFAT OM ARA¹No'he'e, Sorgabang ho o'araham mang fe'de name lafat pir airnu lampu sarian sam ai

afor olap.²Supi o anai humihu pirifihing hu bodo huni sobo pirifihing hu om ara.³Pirifihing bodohu so lampu hu arahuil, sobo mina tana o alolang puin arahuil nene.⁴Sobo o om arahu mina tana o alolng puin hu med butiling mi arhuil.⁵Selhumi, ai aforhu soho' oiselhu aluil am, horo lafatbarhu tar nop oh.⁶Honi sobo,tunham hee name beateh, 'Ai afor hu hoam! Hanoang hel adang ara madong!⁷Horo, lafatbarhu sahirtoh sarian so lampu tub.⁸Ob bodohu o omara hu abang, 'I mina tana hu den ni lampu mife fe'de ni lampu min eh am'.⁹Honi sobo, o om arahu supi aramteng ubang, 'Enene, pi abaang puin sah mino', i sam name mina tana fail olap e fel iraham'.¹⁰Supi mang lame sam mina tana fel hee, ai afor hu ho', horo supi ba sari utaro' so lampu tub no' u hel ai afor hu ara ham ham bang om lefa sari med o naade, horo seair di sam tel am.¹¹Mangno' hee, lafat bodo pirifihing hu ho' lofe, 'Tuang-tuang! Ni seair duringfe.¹²Honi sobo, ai afor supi ey

abor, 'so atilino na ira mateng, na e i hol nene.¹³Honin fe, i ubuanghe fe'de osel ohairhu i e ahol nene."¹⁴Fe'de, Sorgabang o araham ho ainu sam pali' beng leam huni, sa soname baleta o lofe ho, so kafait dalam supi en. ¹⁵Namenu hu sa seng pa' ifihing en, nuhu sa seng paalo en, fael nu huni hee sa seng pa'nu en. sa supi o kufafe olol dalam. No' hee supi sam. ¹⁶Aiba seng pa'ifihing med hu so abul sam, senghu ano'lame, odor fail pa'ifihing med ta. ¹⁷Honi di ai ba seng pa alo med, sa ano'lame,fail odor alo med ta. ¹⁸Honi sobo, aiba seng pa'nu medhu sam, sa lafo arung, sa tuang o seng hu med om mi tafuning. ¹⁹Mi lufang hee, supi otuang ho' e supi ara nataan. ²⁰Aiba seng pa'ifihing med nu ho,seng hu puin ho' emed odor pa'ifihing hudi ara. sa ubang, tuang. a seng pa'ifihing nen, edun,na ano'lame sam odor pa'ifihing. ²¹Otuang ara mateng, no'bi', name baletano' pa'bala. A om abul puin na o kaai panen, sobo na atel med o mi tofang emota, a med Tuang o bad herang hu lefa. ²²No' hee, ai ba seng paalo med hudi ho' Tuang abung ubang, Tuang, a seng paalo nen hu na puin sam ola am, Edun, napuin ola ba fail paalo med taam. ²³O Tuang ara mateng, no'bi', name baletano' pa'bala puin. A om abul puin na o kakai hu panen honife na atel med na o mi tofang emota, amid Tuang o bad herang hu om lefa. ²⁴No' horo, ai ba seng pa'nu med hu ho' tuang abung, abang, Tuang, na a hol hu arihu ariing karang, a e na le' nen, ena muding nene di a opir med. a e na afai te' nene di a o pir o pa'med taunung. ²⁵Horofoe na baroit, na oseng hu puin sam faai arung mi tafuning edun, naba horo ei hee horo med. ²⁶Sobo,otuang ara mateng ubang, Arihu ari sah name lahun, a ahol hu na na afail aher nene di na o hir opa' med, na e te'muding nene di na o hir o pa'taunung. ²⁷Honife, o abul hu noseng hu a puin sam bank mitaro honin e na ho' hee na nona odor di ara med. ²⁸I abung seng pa'nu hu med, honin e arafa ai ba, seng pa'airnu puin hu ei ta. ²⁹Fe'de, anoso naara name fail eita, huni e sa na ara tofang. ³⁰Ai sah hoo apuin e few mong pana o lefa. Emelehumu hu ahain afe' safihingir sat bait so ara.NAMENO AI HU DAP PUIN³¹Sel humi nameno Aiho' o amalang ta, o malaikat rai di ara, no' hee sa mid so kadere amalang hu tamid. ³²Bang airnu taunung apong adanh humi, sa name nu abang, mang fe'de name nub buang nub e abib abaang huni. ³³No'hee, Sa nub hu ebang satang tani lol atuhuin, abib hu satang fiing lol ato hoin. ³⁴Horo Afen supi atang tani lol hu ara mateng, ma, iri ba Nimang iri u hal tafail hu, e mele ba Nimang meds iereeng mong pali' habar tahu med iei ano. ³⁵Fe'de, sel hu araham Na malihing om mi hee inah, na doro taat hee i sei nen na, na name empir hee, i nadail bang mo lefa. ³⁶Na a'boi tangho fen nen puin, Namode adi om mi inedun, Na sapiri bangmi inolap. ³⁷Horo, name abul hu ei abor ubang, Tuhan, ni taro mi ahol A'malihing fe ni ah, eme doro taat fe ni sei en na?³⁸O tarengden mi ni ahol A'ame engpir ni adail bang om lefa, eme A a'boi e ni fen en puin?³⁹Seltaro mi ni ahol A'mode eh eme sapiri bangmi e ni sam edun?⁴⁰Afen supi ara mateng, Na, na o abulfe bit ira mateng, mang fe'de i na no' panen no diail bar sam o mi kakai di araham, sari horo i panen ma Nara ham eh hunin. ⁴¹No'hee safoil name atang fiing lol hu ara mateng. I sam nelet, iri ba futung pauij medhu, sam mong afail bang soem ba med setang e o malaikat ereeng hulefa. ⁴²Fe'de, Namalihing i enah nene, No doro taat' ese i nen na nene. ⁴³Na name engpir huni i nadail bang om lefanene, Na a'boi tang oh, e fen nen puin nene, Na mode om mi mong sapiri bangmi i e sam nedun nene. ⁴⁴Horo supi ei abor. Tuhan, sel taromi Amalihing eme doro taat,eme name engpir,eme mode. eme a'boi, eme sapiri mi,huni e ni esam edun nene?⁴⁵Sa supi e'abor "Na na o abul fe u ira mateng. mang fe'ed i panen fa no di ailbar sam ai ka'bar hu araham nene, i panen Naraham nene horo i epanen naraham nene honi. ⁴⁶Fe, supi hoo sam hukung bang so em hu mi, honi sobo name na ono' panen hu mong fetang so em hu lefa.

26 GAHAIN YESUS AMINE LAP¹Yesus somatengpa' nun ho ano' an oh, Sa so sakola aibar aramateng, ²"I ahol tareng alo ta Paskah osel, no' he'e Nameno' Ai ho alorang honie name med helti ta haleng. ³No' he'e imam o kapal med bang pali' o tumo'bar ta'unung barpi Imam Mate obang mi, sariho ani Kayafas. ⁴Supi somnu ladimang labor fe puin, supi Yesus apuin amine. ⁵Honi sobo supi ubang ho," ha'ai hair mate om homi e, honiesa name tofang anai homi loil amain ara e."NAME OB NU YESUS URAP⁶Fed ho'o, ho araham Yesus Betania mi, mong Simon ba hapeburang etan ho obang mi, ⁷name ob nu sei manem ofali mate bi', butiling ka'ai nu sa puin ho', Yesus mih na'ade eh sa med Elafung ta uhuin. ⁸Sakola aibar dun ahol horo supi ari'ing, supi ubangho," Nabaei sofe seimanem ho asa'hain? ⁹asel sei manem ho faiy ofali ano' mate no', honie med name sah lahal edalam. ¹⁰Sobo Yesus na'ho ahol sa supi ara'mateng," Naba ei sofe i ai ob ho ano susa? Asel sa nano' panen naraham. ¹¹Fede' iri ho name sah lahal ara ira seimasing, Na e ira seimasing nene. ¹²Sobo ai ob sei manem nari ta'uhuin ho, sa akala utaro' fa Napot ei ho araham. ¹³Na na o abul feu ira hu'tang, fe mangtaromi name Injil ho u hu'tang pali'mate ho mi pir, na ba name ob akala am ho'o name musti ubang puin ari uma."SAH PANEN FA YESUS ARAHAM HO U GAHAIN¹⁴Horo he'e sakola pir ernu faling alo om miho, pirnu ani Yudas iskariot, sam imam-imam o kapal abung, ¹⁵sa ubang ho," I ma' nabafe nen, mang fede' na ai ho alorang ien? horo supi seng hir ertow med en. ¹⁶Mang homi sa sel no' lap, honie sa yesus med supi en.PASKAH O NA'ADE ¹⁷Fed ho'o Yahudi hinung o heir mate, sariho heir a'ainang, sakola aibar ho' Yesus abung supi atan, " Ey Om uma ho, ni tarofemi Paskah o na'de amihing med ere'eng?" ¹⁸Yesus ubang ho," sam bang mate lelang tofang mi, namenu aramateng ubang ho," Guru ubang Osel fanangam. Sa so sakola aibar ara Paskah obang mi panen. " ¹⁹Sakola aibar nun Paska o sadia panen, orupa Yesus supi au honi. ²⁰Dele dil paka horo he'e Yesus so sakola aibar pir ernu faling alo ho ara ham-ham mih na'ade. ²¹Supi na'ade eh om mi Sa ubang ho," Na na' ho'o abul'bul so ira mateng fe, i'anai homi namenu om sah Naraham. " ²²Supi om susa empir, supi sarian Yesus atan," O abulta fe e nari nene, Tuhan?"²³Horo Sa ubang ho," Ai ba Nara ham-ham satang med mok nu lehel horo fe, om sah naraham. ²⁴Nameno' AI sa uil sam mangfede' ei araham ba hul olmeng honi. Sobo ai ba om sah Nameno' Ai araham ho, fa min tabang om mi ho! Omينو' honi he'e sari ai name mang afain eh e." ²⁵Horo he'e Yudas ba om sah fa Yesus araham ho aramateng," Sobo nari nene Guru?" Horo Yesus foi aramateng," Naba a ubang am."KRISTUS O HIR MED O FUI HO SO UMANG EH ²⁶Supi na'de eh he'e, Yesus roti med. U aome mahen no' bit no' horo he'e , Yasus ahi' ama'ain no, dalam So sakola aibar en, Sa ubang ho,"

Med e ade, ho'oro no bo'.²⁷No' sa foil mako med, u aome, Samed supi en, sa ubang ho," i barpi mako ho mi seina.²⁸Fede' horo no fuil, fuil ba u paha'am, horo hufa' puin name tofang o doc ulam u hafo.²⁹Na u iramateng sariho, fede' homi na anggur sei ho'o na e na nene sam o'sel homi, honin fe o sel homi he'e, anggur o habar no' ham horo, Na tong Nimang O'parenta eleme mi Na homi ira ham-ham na.³⁰Supi mang dal nu puin dal no' he'e, supi Zaitun doi ta mid.PETRUS SA YESUS ARAKALUFE³¹No' Yesus So sakola aibar aramateng," Fed dilpaka ho'o i barpi ufit dorang doi. Aselba hul olmeng,' na name nub buang ho beh, honie sa o nub lubang mate ho tabite lil.³²honi sobo na nofetang am honi he'e, Na mi ietur mong Galilea leam."³³Petrus ubang ho," Masiki Ei araham ho beng ufit, bo nari ho'o e ufit nene."³⁴Yesus aramateng ubang ho," Na abul aramateng sariho, fed dilpaka ho'o hui u'ie daihe'e, a Narakalufe mitow am."³⁵Petrus aramateng," masiki taro'ni di na aramin ham-ham, na e ara kalufe nene!" Sakola aibar beng di mateng horo ubang.YESUS MONG GETSEMANI MI AOME³⁶Horo he'e Yesus So sakola aibar ara mong eleme nu ba ani Getsemani mi homi, Sa so sakola aibar ara'mateng," Homi mih Na hemolefa aome."³⁷Sa Petrus med Zabedeus o'ai ara ham-ham fa, Om ho susa empir.³⁸No' Sa supi aramateng, Nom susa empir, mang fede' min eham honi. Ho'o mi mih, Nara buang no'-no'."³⁹No' Sa supi elet apite' sa faur muding Apongfa' sam fa'ai ator, no' Sa aome ubang ho," Nimang mangfede' A inung honi he'e, mako ho'o sa Nalai. Honi sobo e Nei Nom nene sobo Eiy Om so."⁴⁰No Sa savor ma So sakola aibar abung he'e supi tareh. Horo Sa Petrus aramateng," Honife i Nara bu'ang od nu om mi di sah?⁴¹Buang no'-no' med aome, honi i ha'ai goda pate mi muj e'. Roh ho sa alol ata'ain sobo bo' moleng."⁴²Yesus foi fa o mialo mi, Sa aome ubang ho," O Nimang mangfede' na ho'o Nalai masiki Na naam fe, honi sobo Ei Om fe alol.⁴³Sa foi ma he'e supi tar eh, asel ba supi e'fai tarofeam.⁴⁴Horo Sa supi a'tayin meng, Sa foi sam a'ome o mitow mi, a'ome pa' ho ham.⁴⁵No' Yesus savor ho' sakola aibar abung, Sa ubang ho," I tar eh i nop eh. Edun, osel mang fanag bi'am, Nameno' Ai name alorang name doc ahal atang om mi.⁴⁶Toh ema, mae pi sam. Edun, name ba Nalorang ho ara fanangam."NAME YESUS APUIN⁴⁷Yesus dai mateng eh honi he'e, Yudas ba sakola pir ernu faling alo o nu ho ho'. Name ara tohuil ho', supi imam o kapal ernu med bang lelung ho o tumo'bar o bardong med nei aba puin.⁴⁸Ai ba Yesus alorang ho, sa o utub panen, sa ubang ho," anoso na amuning honi he'e, horo Sariiba apuin."⁴⁹Yudas hod Yesus abung sa ubang ho," Ada mahen Guru! " no' Yudas amuning.⁵⁰Yesus aramateng," Diail o tanut ho' ma ho mang akala." Horo he'e name tofang ho hod Abung, satang tameng horo he'e apuin.⁵¹Edun, supi o pirnu Yesus araho, sa satang ahir, nei bara' imam mate o name baleta ho ta'hel afel hor ahi' med.⁵²Horo Yesus aramateng ubang ho," O neiy ho med tep mi, fede' name ba neiy puin lamuil ho, sa neiy fe u min.⁵³Eme i tanut ho, Na Nimang abang honi e Sa fed ho'o malaikat lubang mate tahow nen sah?⁵⁴Sobo taro'ni honie sa sura' bolang ubang ho, ano'an fe sa musti ara honi fe?⁵⁵Sel ho araham Yesus name tofang ho aramateng, " taro'ni fe i tibo', bardong' nei arab am fe ho' napuin, orupa name tot kalipang apuin honi? Dil lel arian Na Lahtal obang mi name gur pel eh bo i e Napuin nene.⁵⁶Sobo seiy honi e sa ernu turlo ba ara latel ho'o, puin nabi o sura' om ho ano' an." Horohe'e sakola aibar barpi el te'eng oh.YAHUDI O LAFUNG NUN YESUS ARA PARAKARA⁵⁷Supi ba Yesus apuin ho, supi ara sam Kayafas imam mate ho abung, sari ho tayrat o name om hul, med tumo'bar sara taunung eleme.⁵⁸Horo Petrus di ata'ain sobo, sa let-let lame, sam imam mate o hemang bo' mi. Petrus mid name buang nun ara mih, honie, o amuj miho taro'ni saridi edun.⁵⁹Fed imam o kapal nun med majelis so barpi ladimang labor puin Yesus o ahal lap, honie sa, supi' hukung Amine no'.⁶⁰Honi sobo supi e'den ahol nene, masiki ladimang labor tofang ara. No' name pir alo satel toh,⁶¹ubang ho," Ai ho'oro mateng ubangho, Lahtal obang ho, na aberang fed nu, Na aten tareng tow he'e pir."⁶²Horo he'e imam mate toh Yesus atan," O mateng pa' puin o abur eiy ha'ai so? Name tofang Eiy Ara'ham u mateng eh ho'o?⁶³Sobo Yesus so por eh. Horo imam mate foi Yesus aramateng," Na Lahtal fetang puin epur honie a unira'mateng, ahal ari ho'oro Mesias Lahtal Ai?⁶⁴Yesus aramateng ubang ho," Na ba i ubang am. Honi sobo na ara mateng, fed ho'o araham, i dun he'e, Nameno' Ai mong So Mi Tutung Kufa' Atang tani a'lol mieh, ho' tong tafi'ing burang ta ho tamieh."⁶⁵Horo imam mate Ofen apeh no' ubang ho," Sa Lahtal ebit am! Pi foi o ta'ahol ei ho umaeh nene am? edun, fed i o ebit efaleng i maeh ham.⁶⁶Iey tanut taro'ni?" Yahudi o name tur ernu ubang ho," Sari hukung amine."⁶⁷Horo he'e supi malei o'pahur, ari tinju med beng nun ho eng ba' afel ba'.⁶⁸Supi ubang ho," Adai nikala hoi Mesias; anoso aribeh eh?'PETRUS YESUS U KALA FE⁶⁹Sobo Petrus luling mi hemang bo' mi mi'eh, name baleta ei, name ob nu ho' abung ubang ho," Aridi Yesus Galelea hinung ho ara ham-ahm."⁷⁰Sobo Petrus supi apongfa' araham homi kalufe ubang ho," Nabafe i bit eh ho na e'ahol nene."⁷¹Petrus hel sam sear mate mi he'e, name ob nu foil ahol horo he'e sa name homi aramateng," Ai hodi sa Yesus Nazaret oname ho hra ham-ahm so."⁷²Petrus sepur puin kalufe minuta ubang ho," Na e Name ho ahol nene."⁷³Lufang nene he'e, nam,e homi toh pir eh ho, hod Petrus abung horo ubang ho," Ari ho'o di supi o name nu so aselba, amang der femi he'e ni ahol lel."⁷⁴horo he'e Petrus sepur, seha' ubang ho," Na e name ho ahol nene." Mi se-seh hui he'e hui u'le.⁷⁵Petrus sa Yesus O mateng pa' uma," Hiuw lote e u'le dai honi he'e, a nara kalufe mi tow am." Horo he'e Petrus luling le'hel som susa puin a'hain osah.

27 YESUS GUBERNUR PONTIUS PILATUS ADAG MITOH'Sel nu araham mang lalami' imam-imam o name med bang o tuimo'bar somnu' Yesus hukung Amine bit.²No' he'e supi Yesus apec, arasam Gubernur Pilatus en.YUDAS SO BOBOM SAMINE³No' he'e Yudas ba Yesus alorang ho, sa edun he'e Yesus o hukung name amuj, sa some' sa seng ertow ho fitsam holong med imam-imam omate, bang o tumo'bar ona en.⁴oubang ho," Na doic panenam fede' name ahal nene ofuil alorang am." honi sobo, supi aramateng," Nabaso dai niri ta eh? Sariho a ona fan.⁵Horo Yudas seng rai ho few bahite Lahtal O bangom lehel, no' sa savor sa sam sari hel haleng.⁶Honi sobo, imam-imam o mate seng ho taunung supi ubang," Seng ho'o med taro'sah fede' ho'o fuil her ofali.⁷horo supi barpi som nu seng araham, supi name dong panen eh ho o fa'ai bo'nu fel ano' name bang beng mi ho' eiy, o dere eleme.⁸Horo eiy fe, fa'ai ho supi ani aden ' Fa'ai Fui,' sam fed ho'o mi

meng.⁹Honi'e naba fe Nabi Yermia o mateng hu' mi ap: "Horo supi seng ertow ho med. sari horo O bo' ofali mang fede' Israel hinung bit eh honi. ¹⁰Supi seng ertow ho puin name dong panen eh ho o fa'ai bo' nu fel, fede' Tuhan u nahow am.YESUS MED GUBERNUR PILATUS¹¹Fed ho'o, Yesus mong Gubernur adang toh, Gubernur Atan," Ahal Ari horo Yahudi hinung o Afen?" Yesus ubang ho," Engko orupa abit eh honi." ¹²Honi sobo, imam-imam o mate med bang o tumo'bar o'ahal lap, honi sobo sa e supi o mateng pa'nu abor nene. ¹³Horo Pilatus Ara'mateng," Ahal A e maeh nene name tofang o ahal lap eh ho?" ¹⁴Sobo Yesus e Pilatus o mateng abor nene, masiki name ahal med tameng sei masing, horo Gubernur di sahoir.PILATUS YESUS ANO' IL SAH¹⁵Fed, sel hair mate arian ho, Gubernur o asala sa name tofang ano' il fe, name sapiri mi so taro so om araham he'e sa ano' il fe. ¹⁶Hoaraham ho, supi oname nu tahang sapiri mi, sari ai ho na'atino name ari'ing sariho ani Barabas.¹⁷Honife, ho'araham name tofang taunung, Pilatus supi atan ubang ho," Ianofe u inung na ano' il, Barabas em Yesus ba name anibit Kristus eh ho?" ¹⁸Fede' Pilatus ahol ho' aselba supi om ata'ain, supi Yesus alorang en am. ¹⁹Ho'araham Pilatus pengadilan o kadere tamieh, o ob samang pa' tahaow ubang ho," Ha'ai na afang-afang panen name abul ho araham e. Fede' Ai ho ei araham dilpana na' apai o malo medam."²⁰Honi sobo, imam-imam o mate med bang o tumo'bar name tofang ho om bang honie Barabas ano' il Yesus ho hukung amine. ²¹Gubernur supi atan," Name alo ho'o i tarofe u inung na ano' il iere'eng! Horo supi ubang ho, " Barabas!" ²²Pilatus supi atan," Honife na naba fe panen Yesus ba name ano' Kristus ho araham?" Supi barpi ubang ho," hel haleng amine!"²³Pilatus uta'ain,"Taro'ni? Sa naba ari'ing fail fe akala am?" Honin sobo supi foi ati'tino' o beat," Ai ho hel haleng ". ²⁴Ho araham Pilatus o se lap saham, sa dun he'e tabarangbo' so latelam, horo sa sei med satang hafo' name tofang adang homi saubang," Na e ahal fa Name ho'o o fuil araham nene. sariho i ina fan!"²⁵Horo name tofang ei abor ubang," Ofui ho ni nina fan sam ni'aibar mi meng!"²⁶Horo he'e Pilatus Barabas ano' il supi ere'eng no' he'e supi Yesus beh par, Pilatus Yesus alorang supi en haleng amine.PILATUS O SOLDAJ YESUS EBIT ANO' SAH-SAH²⁷Horo he'e Gubernur o soldaj Yesus ara Gubernur o taunung bang leam, homi supi Romawi o soldaj rai ho olofe ta'unung Yesus fading toh. ²⁸Supi Yesus o fen hing no' he'e kod ungu lai ho med en teuw. ²⁹supi ham-ham namang hanang ano' hide no' he'e, supi med Yesus lafung tamang, ul bo' nu Atang tani mi, nao' he'e supi u ada'hol, ano' sah-sah ebit eng el, supi ubang ho," Ada' ahol Yahudi o afen araham!"³⁰Supi malei o pahur, ul bo' ho med elafung mi beh. ³¹Supi ebit eng el no' he'e, kod ungu lai ba Yesus tamang eh ho supi hing med, no' he supi foi ofen horo med en mang, horo' he'e supi arasam hel haleng.YESUS HEL HALENG³²Sel homi soldaj rai ho hel, supi Kirene lote nu ahol sari ani simon supi atiting ahow e yesus o helti tefang. ³³supi sam eleme nu ani Golgota homi, olel he'e," Lafung kotong eleme," ³⁴supi anggur med en na bo ma'ai ara'gau am horo Sa pate he'e Sa enea nene. ³⁵Selhomni supi Yesus hel haleng, supi undi feu honi e ofen ho se dalam-dalam. ³⁶horo he'e, supi mih supi homi Alol dun. ³⁷Elafung mota ho supi O ahal pada' " HO'ORO YESUS, YAHUDI O AFEN."³⁸Sel ho araham name ari'ing alo di supi hel haleng Yesus ara ham-ham hil. Nu atang tani lol nu atang fi'ing lol. ³⁹Name ba lame alai ho ebit efaleng selafung odang, ⁴⁰ubang ho," Arihoro Lahtal obang ari'e tareng touw e a aten pirb faleng ho, olo o bo'bom ano' il! mang fede' ari Lahtal Ai so, adai hel ti ho tahel!"⁴¹Honin sobo imam-imam omate med name taurat om mi fetang, bang o tumo'bnar, Yesus ebit eng el, supi ubang ho, ⁴²" Sa namebeng ano' il no', honi sobo sa so bobom sano' il sah. So atino' Sariho Israel o Afen so, so honie sa helti ho ta hel e pi o atino' bit. ⁴³Sa Lahtal o atino' bit ba, kilang sa Lahtal fed ho' Ano' il, mang fede' Lahtal u'inung. Asel ba sa sobo bom ubang ho," Nari ho'oro Lahtal Ai." ⁴⁴Name ari'ing ba name ara ham-ham haleng hodi Ebit Eng el.YESUS MIN⁴⁵Fed ho'o, od talang, na'pana pali' ho mi'pir, sam od tieinu. ⁴⁶Ma' od tieinu he'e, Yesus beat ubang," Eli, Eli, lama sabakhtani?" horo o lel he'e, " No Lahtal-no Lahtal,taro'ni fe A nolo nad?" ⁴⁷e'pirden ba supiu ara hemomi tufeh ho, mang na ho ma'eh he'e, supi ubang ho," Name ho'o Elia olofe eh. ⁴⁸Mi se'seh supi o nu ho te'eng, bunga pe' ta med, anggur aruhuin puin ano' har, ul nu ara apec, no'horo he'e med Yesus en'na. ⁴⁹Honi sobo, omi emota ubang ho," Ma pi edun, ahal Elia so ho', Ano' il luling so." ⁵⁰Yesus foi beat minu tahe'e Sa, so Roh alorang. ⁵¹Fe edun napah mate Lahtal o bang o m mi ho peh kalung o'alo, lafini mi sam lama lehel, pali'mate di od, foi bung di po' kalung. ⁵²dere nun ho sari during, med name om bolang nun ba minam ho so fetang am. ⁵³Yesus dai sofetang am oh fe, Supi dere om homi satel madong barpi, supi sam bang bolang mi sari med name lafoh o petang. ⁵⁴Ho araham soldaj o mate med name ba ara ham-ham Yesus buang, supi tafufui mate toh ho edun med na an-an ernu mang latel oh, supi so baroc bi horo supi ubang," Atino' Ai ho Lahtal Ai" ⁵⁵Hemomi, obar tofang let fe mi dun ho', supi ba Yesus ata'ain ho Galelia mi Sari u baleta ei. ⁵⁶Supi o'anai mi ho Maria Makdalena di ara, Maria ba Yakobus ofo ho, med Ofo mong Zebedeus aibar mi ho.YESUS APOT⁵⁷Dele dilpana eh'ham, ai kafac nu ho Arimatia mi ho ani Yusuf, sari ho di Yesus o sakola ai nu am so. ⁵⁸Sa Pilatus abung Yesus o bo' bang, horo Pilatus parenta arahel Yesus o bo' ho med Yusuf en. ⁵⁹Horo Yusuf Yesus o bo', ho med, horo he'e sa napah afel bolang puin O bo' ho baloi, ⁶⁰Sa arasam dere habar fe mi atarang, na ona so, sa foi doi fe arung. No' he'e sa foi mate nu aol puin lafo sear ho tel no' he'e sa sabor. ⁶¹Hemomi ho Maria Makdalena med maria beng di, lafo araham ho mi-mi eh.YESUS O LAFO BUANG⁶²Hair o ata'ain, sariho name sari u'taro' Sabat ere'eng ei heir, imam-imam o mate e farisi hinung ho Pilatus adang ho mi taunung. ⁶³Supi ubang," Tuhan, ni dai umang eh, ai aba karang ho dai fetang eh ta, sa ubang,' Sobo mi tareng tow he'e na foi no fetang.' ⁶⁴Honi fe, nname ahow lafo ho buang sam tareng tow ho mi fe, ahal-ahal O sakola aibar ahal ho'e tau, hunie name tofang ara hu'tang,' Ai sofetang am min tofang anai ho mi.' No' he'e kalufe amuij mi ho foi mi sah o a'ainang ho emota."⁶⁵Pilatus supi aramateng," Iri di name buang ara. Sam, buang mang fede' i ahol eh honi." ⁶⁶Horo supi name buang ara sam lafo ho buang, supi foi lafo at utel eh ho salo' haleng.

28 YESUS SOFETANG¹Fed ho'o, Sabat ho tado' dele fed po' hair a'ainang don om homi, Maria Makdalena med Maria beng sam dere ho edun. ²Edun tafufi mate toh, Fede' Lahtal o malaikat tong sorga mi hel, foi mate ho a'ol meng mid

tamiheh.³ Apongfa' mang fede' dil mer honi, mded ofen ho afel mang fede' salju honi. ⁴Fede' baroc fa araham, supi ba o buang eh ho ladidin mang fede' name min honi. ⁵No' malaikat ob bar nun ho aramateng," ha'ai baroc e fede' na ahol ho, i Yesus ba name helti ta haleng horo lap eh. ⁶Sa e a'ra homi nene, fede' sa so fetang am mang fede' Sa umateng am honi. Ma e eleme sa mitar ho edun. ⁷Hanoang e sam O sakola aibar ara mateng ubang ho Sa name min anai ho mi sofetang am, edun ema Sa mi sotur mong Galelia leamam. Hemomi he'e i aholam. Edu-dun eh, na uara matengem. ⁸Horo he'e supi ha no-noang dere ho elet, supi baroc di bo apa'no' bad herang di ara om mi, supi mang te'eng sam O sakola aibar aramateng. ⁹Edun Yesus ho' supi ahol, sa ubang ho," Salam!" horo supi ma Yesus abung, e'fa mi puin, uada'ahol. ¹⁰Horo Yesus supi aramateng," Baroc e, asam no diailbar nun ho aramateng honie, sam Galilea leam hemomo honi he'e supi Naholam.NAME DERE BUANG HO NAME MANA, HONIE SUPI KALUFE¹¹upi sam ara'ham he'e, name dere buang nun sam imam o kapal nun ho abung, an tofang ba ara deremi ho u supi ara'mateng. ¹²Ho araham supi tumo'bar ara taunung. Supi ga'hain no' he'e, supi seng tofang med name dere buang en, ¹³no' ubang ho," Dilpana puin ni tar o'ham fe Yesus O sakola aibar ho' ta'uam honi. ¹⁴Mang fede' Gubernur na ho'o maeh, ni ara hu'tang om ano' dume honie ino' baroc e." ¹⁵Horo he'e supi seng ho med, honie nabafe supi ma'eh ham horo supi alol panen, fe sari mateng ho, te'eng Yahudi hinung ho mi'pir sam fed ho'o mimeng.YESUS AMANG PA' BOLANG¹⁶Horo he'e, sakola pir ernu faling nu Galilea leam, doey ba Yesus supi etub ho tamid. ¹⁷Supi dun Ahol horo he'e, supi U ada'ahol. Sobo supi den dai som atan eh. ¹⁸Horo Yesus ma supi ara'mateng, " Tu'tung kufa' ernu Name med Nenam, surga mi med pali'mate ta. ¹⁹honife, sam bang airnu pali' airnu ano' No sakola aibar, supi afoi, Omang ani puin, Ai ani puin, med Roh bolang ani puin, ²⁰Supi gur pel honie, parenta ba Na ienam ho, supi alol ata'ain, no' he'e edun, Na ira tohuil sei masing sam Zamang o amuj mi.